

**Омода бо фармоиши Вазорати миллӣ оид ба сиесат ва
коръои дину Ҷумҳурии Дагестон**

**Тавсияҳои хориҷӣ шаҳрвандон,
пребывающих дар қаламрави
Ҷумҳурии Дагестон, дар соҳаи
пешгирии ифратгарӣ**

2021

Санадҳои меъерӣ-хуқуқӣ заминаи Федератсияи россия ва Ҷумҳории Догистон дар соҳаи муқовимат ба ифротгарӣ.

Хуқуқӣ асоси низоми умумидавлатии муқовимат ба ифротгарӣ ташкил медиҳанд, ки Конститутсияи (сарқонуни) Федератсияи россия, общепризнанные принципҳо ва меъерҳои байналмилалии ҳуқуқи шартномаҳои байналмилалӣ Федератсияи россия, федералӣ қонунҳои конститутсионӣ, федералӣ қонунҳо, санадҳои меъерии ҳуқуқии Президенти Федератсияи россия ва Њукумати Федератсияи россия, Стратегияи амнияти миллӣ Федератсияи россия, Консепсияи сиесати хориҷии Федератсияи русия, инчунин дигар санадҳои меъерии ҳуқуқии Федератсияи россия, ки он ба такмили фаъолият дар ин вилоят.

Қонуни федералии «*дар Бораи муқовимат ба ифротгаро фаъолияти*» бори аввал қабул гардида, соли 2002. Федералӣ қонун муайян карда мешавад ҳуқуқӣ ва ташкилӣ асосҳои муқовимат ба ровардани фаъолияти ифротгарӣ, муқаррар карда мешавад, ҷаъвобарӣ барои амалӣ намудани он. В қонун гузаронида мешавад принципъои асосӣ ва самтъои муқовимат ба баровардани фаъолияти ифротгарӣ, - таъкид арзиши чораҳои пешгирикунанда. Дар мақомоти прокуратура ба зиммаи ўӯҳдадории гӯянд эҳтиет ва е огоҳиҳое, ҷамъияти, сабабҳои динӣ ва дигар ташкилотҳои бораи гайри қобили қабул будан амалӣ ифротгаро фаъолияти. Пешгирий тадбирҳо пешбинӣ шуда ва дар нисбат ба воситаҳои ахбори омма. Қонун муқаррар манъ карданни истифодаи шабакаҳои алоқаи истифодаи умум барои татбиқи баровардани фаъолияти ифротгарӣ.

Дар ҳолати анҷом додани амалҳои экстремистӣ ҷамъиятий е сабабҳои динӣ аз омезиши, фаъолияти чунин иттиҳодияҳои метавонад намуданд ва бо қарори суд манъ карда шуд ва худи иттиҳодияи – барҳам дода шавад. Шаҳрвандон Шаш ФР, шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд барои татбиқи баровардани фаъолияти ифротгарӣ доранд ҷинояткор, маъмурӣ ва гражданий-ҳуқуқӣ додар.

Дигар пойгоҳи мисоли ҳучҷати танзимкунандай антиэкстремистский ҷанбаи мубориза алайҳи терроризм - *Стратегияи муқовимат ба ифротгарой дар Федератсияи россия то 2025 соли*, ки ба ъимояти Президенти ФР дар охири соли 2014 ш.

Стратегияи бахшӣ вазифаҳои давлатӣ сиесат дар соҳаи муқовимат ба ифротгарой: а) бунеди ягонаи давлатӣ дар системаи мониторинг дар соҳаи муқовимат ба ифротгарой; б) такмили қонунгузории Федератсияи россия ва амалияи татбиқи он дар соҳаи муқовимат ба калининград; в) якҷоя кардани қӯшишҳои субъектҳои муқовимат ба ифротгарой, институтҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва дигар ташкилотҳои манфиатдор; г) ташкили дар воситаҳои ахбори омма, маркази иттилоотӣ-иртиботӣ шабакаҳои иттилоотӣ, аз ҷумла шабакаи Интернет, иттилоотӣ ҳамроҳӣ фаъолияти субъектҳои муқовимат ба ифротгарой, инчунин татбиқи тадбирҳои судмандро амалӣ, ки барои иттилоотии тоҷикистон паст карданни сатҳи идеологияи ифротгаро; д) таҳия ва татбиқи маҷмӯи тадбирҳо оид ба баланд бардоштани самаранокии пешгирий, ошкор ва пешгирий ҷиноят ва ҳукуқвайронкунии маъмурӣ ифротгаро амиқтар.

29 май 2020 ш. Президенти Русия расонд, тасдиқ кардан нав редакцию Стратегияи муқовимат ба ифротгарой то соли 2025. Нав ҳучҷат ба назар мерасад, ки чунин мағҳумҳои, ҳамчун идеология зӯроварӣ (маҷмӯи ақидаву ғояҳои, оправдывающих истифодаи зӯроварӣ, ки барои ноил шудан ба сиёсӣ, мағкуравӣ, динӣ ва дигар мақсадҳо) ва радиқализм (оштинопазир пайравии мағкураи Ҳафт зӯроварӣ, бо ҳоҳиш тавсиф мешавад ба ҳалқунанда ва кардинальному тагиир додани асосҳои соҳти конститутсионӣ Русия, вайрон кардани ягонагӣ ва тамомияти арзӣ ФР).

Дар ин Стратегия омадааст, ки воқеӣ таҳдид барои Русия пешниҳод менамоянд бештар ҳолатҳои таҳрифи таъриҳ, инчунин эҳеи фашизма ва нацизма дар давлатҳои хориҷӣ ташкил намояд. Ҳамчунин воқеӣ таҳдид пешниҳод менамоянд бештар дар давлатҳои хориҷӣ ҳодисаҳои қасдан таҳрифи таърихи эҳеи ақидаҳои фашизма ва нацизма.

Файр аз ин, дар Стратегия қайд карда мешавад, ки аз ҳама хатарнок зухуроти ифротгарой мебошанд мебахшад адоват е душману, паст задани шаъну эътибори инсон е гурӯни шахсон бо нишонаҳои чинс, нажод, миллат, забон, баромади, муносабат ба дин, инчунин мансубияти ба ягон гурӯҳ. Дар ҳучҷат омадааст ва дар бораи он, ки воситай асосии алоқаи назди ташкилотҳои экстремистӣ барои ҷалби ҳудро сафи аъзои нав табдил технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ шабака, аз ҷумла интернет.

Дар баробари ин, дар ҳучҷат таъкид карда мешавад, ки маҳсус ҳатари пешниҳод менамоянд приверженцы радикалий ҷараёнҳо ислом. Ҳамчунин «назаррас таъсири манғии ҳудро ба вазъият дар кишвар мерасонад ҳаробкунанда фаъолияти баъзе ҳориҷӣ ташкилотҳо ва назорат карда мешавад онҳо рубли иттиҳодияҳои, иҷро шудан аз ҷумла дар зери ниқоби гуманитарӣ, таълимӣ, фарҳангӣ, миллӣ ва динӣ лоиҳаҳои».

Ба шумораи зиеди дигар санадҳои қонунгузорӣ, таркибҳо ҳукуқӣ заминаи мубориза бо терроризм, инҳо доҳил мешаванд:

- Қонуни федералий «дар Бораи амният» аз 28.12.2010 N 390-ҚФ (қб. аз 06.02.2020)

- Стратегияи амнияти миллий Федератсиия россия (утв. Бо фармони Президенти ФР аз 31 декабри соли 2015 дар ш. N 683)

- Кодекси ҷиноятии ФР аз 13.05.1996 №63-ҚФ Ҳашт

- Кодекси мурофиавии ҷиноятӣ ФР аз 18.12.2001 №174-ҚФ •

Кодекси ФР оид ба ҳукуқвайронкунии маъмурӣ аз 30.12.2001 с. №21-ҚФ

- Асосҳои сиесати давлатӣ Федератсиия руссия дар соҳаи байнамилалии амнияти иттилоотӣ (Утв. Бо фармони Президенти Федератсиия руссия аз 12 апрели соли 2021 с. № 213)

Охирин ҳучҷат, аз ҷумла, муайян асосии самти татбиқи сиесати давлатӣ дар соҳаи байнамилалии амнияти иттилоотӣ оид ба ташаккули механизмҳои ҳамкориҳои байнамилалий дар соҳаи муқовимат ба таҳди迪 истифодаи технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ террористӣ бо мақсади, инчунин асосӣ самти татбиқи давлатӣ сиесати давлатиро дар соҳаи байнамилалии ит-

тилоотй амният оид ба фароҳам овардани шароит барои муқовимат ба таҳди迪 истифодаи технологияҳои иттилоотй-коммуникационӣ дар экстремистӣ бо мақсади.

Асоси меъерию њуќӯкӣ дар соҳаи муқовимат ба ифротгарой в Догистон ташкил Қонуни РД «дар БОРАИ пешгирии баровардани фаъолияти ифротгарой дар Ҷумҳурии Догистон» аз 4.04.2016 №20. Мавзӯи танзими қонуни мазкур мебошанд вазифаҳои асосии пешгирии баровардани фаъолияти ифротгарой, он самтҳо ва шаклҳои ваколатҳои мақомоти давлатӣ ҳокимиияти РД. Ба чунин вазифаҳои, аз чумла инҳо дохил мешаванд:

- таъмин кардан гайри қобили қабул будан амалӣ баровардани фаъолияти ифротгарой дар РД, сарфи назар аз шаклҳои он изҳори;

- пешгирии шароит ва имкониятҳои, ки ба татбиқи баровардани фаъолияти ифротгарой;

- ташаккул ва такмили сиесӣ ва ҳуқуқӣ маданияти шаҳрвандон дар асоси эҳтироми онҳо конститутсионӣ ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои;

- таҳқими қавмӣ ва динҳо Нӯҳ сулҳ ва ризоияти миллӣ, рушди қавмӣ ва динҳо робитаҳои. Моддаи 5 қонуни мазкур ошкор намудани самтҳои пешгирии баровардани фаъолияти ифротгарой дар РД:

- қабули чораҳои пешгирикунанда, ки ба ошкор ва бартараф намудани сабабҳо ва шароите, ки ба татбиқи баровардани фаъолияти ифротгарой;

- дар ҳамкорӣ бо иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва талҳ ташкилотҳо, ВАО ва шаҳрвандони мамлакат бо мақсади мутобиқсозии қавмӣ ва динҳо муносибатҳои Ҷумҳурии Догистон;

- таҳқими қавмӣ ва динҳо розигии, пешгирӣ ва бартарафсозии муноқишаҳо дар иҷтимоӣ, қавмӣ ва конфессиональной хок.

Назорат ва танзими баровардани фаъолияти ифротгарой дар ҳудуди РД амалӣ карда мешавад ба воситаи давлатӣ барномаи «*Таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ва муқовимат ба ҷинояткорӣ дар Ҷумҳурии Догистон*» аз 22 декабря соли 2014 N 659, ки яке

аз ҳадафҳои он аст, баланд бардоштани натиҷабаҳшӣ муқовимат религиозному ифротгарӣ ва терроризм, инҷунин татбиқӣ давлатӣ сиесати давлатиро дар соҳаи пешгирӣ ва муқовимат ба зуҳурот ифротгарӣ дар қаламрави Ҷумҳурии Дӯғистон бо роҳи такмили низоми пешгирикунанда ҷораҳои антиифротгаро амиқтар. Мутобики барномаи мазкур пешбинӣ ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти ҳокимиюти давлатӣ, мақомоти маҳаллӣ худидоракунии муниципальных образований Ҷумҳурии Дӯғистон, ҷамъиятӣ ва иттиҳодияҳои динӣ дар соҳаи пешгирӣ ва муқовимат ба идеологияи ифротгарӣ. Ҳамаи ин ҷорабиниҳо амалӣ шуда истодааст, ки дар доираи Подпрограммы «*Пешгирӣ ва муқовимат ба зуҳурот ифротгарӣ дар РД*», ки амалӣ дар як саҳна ва расчитана дар 2020-2022 солҳои.

Сабаб ва омилҳои мусир ифротгарой

Аз ибтидои солҳои 1990-ҳои ифротгарой мебошад устувори таҳдиҳи амнияти Федератсияи русия, затрагивающей ҳаётан муҳим манфиатҳои шахсият, ҷамъият ва давлат. Ин таҳдиҳи дорад гуногунҷабҳа хусусият ва ҳамроҳӣ гуногуни зуҳороти.

Дар айни замон аст, кофӣ васеи намудҳои ифротгарой: сиесӣ, қавмӣ, динӣ, дар ҷавонон муҳити ва ғ. Як қатор сабабҳои пайдоиш ва паҳншавии ифротгарой дар Руссия хеле васеъ аст. Зиеди нақши он дар баробари дохилии бозӣ омилҳои берунӣ нест, аммо таъсири аввалин, албатта, аст, муайян менамояд.

Ба ҳӯҷҷатҳои дохилии омилҳо метавон қоил сершумори иҷтимоӣ низоъҳо ва ихтилофот, тӯҳфаи ташаккулёфта давраи гузариш таъсис Федратсияи россия, ки ҳадаф ва ҳадаф хусусияти баланди эҷтимолияти онҳо дарозмуддат мавҷудияти. Аммо асоси ифротгарой аст маҷмааи, аввалан, иҷтимоию иқтисодӣ ва, сониян, иҷтимоию сиесӣ омилҳои.

Дар шароите, ки қисми зиеди иҷтимоӣ -фарҳангӣ ва иҷтимоӣ-психологӣ намудани таѓириот дар ҷомеа, ки ба ҷониби крайнеги шаҳспарастӣ, иҷозатдиҳӣ, рад кардан меъерҳои ҳуқуқӣ ва ҳама гуна асосҳои дар ҷомеа, васеъ миқеси пайдо раванди ҷинояткорӣ рубли ҷамъият.

Ин раванди мерасонад гуногунҷабҳа таъсири ба миен омадан ва паҳншавии ифротгарой: маъмӯи шубҳаовар муносибат нисбат ба қонун, қонун ва тартибот, ҳуқуқи инсон; маъмӯи ҳисси бечазоӣ барои содир намудани ҷиноӣ амалҳои; мусоидат культу зӯроварӣ; бо таъсиси овардани заминаҳои моддӣ барои минбаъдаи афзоиши шумораи ҷиноятҳои ифротгарои хушунатбор хусусияти.

Ҳамин тавр, дар айни замон мавҷуд набудани ҷиддӣ мусбат таѓириот дар вазъи иҷтимоию иқтисодии бисер миллӣ минтақаҳои кишвар сказывается ба баланд бардоштани ифротгарой.

Ғайр аз ин, нақши ҷиддӣ дар соҳаи мазкур нақши муҳим мебозанд паеми равандҳои. Расидан дар Русия муҳочирон дар навбати аввал ҷойгир ки дар шаҳрҳои калон ва интиқол дода

шудааст он ҷо, ки дар маҳали истиқомати худ, хешовандон, ки боиси тағииребии этнодемографӣ тавозуни муддати вакти бοқимонда дар субъектҳои Федератсияи русия.

Чудо тарзи ҳаєти муҳочирон ҳангоми мавҷуд набудани кӯшишҳо барои ҳамгирии дар мизбон ҷамъият, ҳоҳиш надоштан сӯҳбат ба забони русӣ, ҳоҳиши ба пӯшидан либоси миллӣ ва риоя худро урфу, кушода муқоиса худ маҳаллӣ анъанаҳои ва фарҳанги боиси ба афзоиши ксенофобия дар муҳити куллӣ нафар, пеш аз ҳама дар байни ҷавонон. Норизоияти охир низ боиси фаъолнокии иқтисодии намояндагони миллӣ ҷамоатҳо, ҷойивазкунӣ маҳаллӣ аҳолии аз ҳама ҷолиб бахшҳои иқтисодист, кӯшиши навязывания худ фарҳанг ва дин, мунтазам ўҳдадор шуданд муҳочирон criminal ҷиноят. Зикргардида ҳолатҳо боиси афзоиши ихтилофот ва экстремистӣ зуҳуроти, тарғиби идеологиии миллатгаро дар байни коренного аҳолӣ.

Мумкин аст, ки таъкид як қатор асосии бештар назаррас омилҳои, ки таъсир ба ташаккули ифратгарӣ дар Русия, ки метавонад тақсим кардан ба се гурӯҳ:

1. *Иҷтимоӣ-иқтисодӣ*: – назаррас бастаи ҷамъият оид ба сатҳи моддӣ сарват, ки дар навбати худ эҷод мекунад ташаккули дар қисми зиеди аҳолии, ҳусусан дар ҷавонон, ҳисси иҷтимоӣ беадолатӣ; – сатҳи баланди бекорӣ, махсусан байни ҷавонон, намояндагони он хеле ба осонӣ ба таҳти таъсири радикалӣ сиесӣ ҷараёнҳо.

2. *Идеологӣ*:

– ҳолати Идеологӣ вакуум ва ҳашароти, пур Идеологӣ фазои амалҳои радикалӣ тақозо дорад иттиҳодияҳо;

– имконияти амалан беназорат истифодаи нави системаҳои иттилоотӣ (Интернет) барои таблиги гояҳои гуногун, аз ҷумла экстремистӣ;

– имконияти беназорат истифодаи ғайриқонунӣ технологияи идоракунӣ ва манипуляции рафтори инсон ва иҷтимоӣ лъомеаи;

– кӯшиши нусхай қалонсол шаклҳои идеологӣ кор, намешавад, ки самараноки таъсиррасонӣ ба ҷавонон, ки боиси ташаккули

доираи васеи ҷавонон субкультур, аз ҷумла ҳаробкунанда амиқтар.

3. Коршинос:

- зиед мавҷҳои ҷараенҳои минбаъда паймон кӯчонидан боз Расиданҳо муҳочирон ва пайдоиши мушкилоти онҳо мутобиқшавӣ ба муҳити нав;
- тағиیر додани таркиби қавмӣ аҳолӣ, маҳсусан дар шаҳрои қалон, ва, дар натиҷа, афзоиши шиддати қавмӣ муносибат.

Вазъи демографӣ ва ҳолати саломатӣ. Ба таъкид созем, ки дар Русия идома коҳиши шумораи насли ҷавон. Дар ин маврид бадтар шуда истодаанд иишоидиҳандаҳои на танҳо ҷисмонӣ, балки ба саломатии равонӣ ҷавонон. Таъсири манфии иҷтимоию иқтисодӣ, омилҳои якбора бад шудани шароити зиндагӣ, инҷунин паст будани сифати тиббӣ ҳизматрасонӣ дар минтаقاҳои манғӣ сказываются дар таваллуд, давомнокии ҳаёт. Маъмулӣ барои равон насли мебошад шаҳри ҷавонон, выросшая дар «малодетной» нопурра оила бе дикқати зарур бо ҷонибҳо аз насли қалонсол.

Маориф ва тарбияи. Бинобар моддӣ тафриқаи ва ҷорӣ намудани муносибатҳои бозаргонӣ дар соҳаи маориф барои қисми зиеди аҳолӣ гирифтани сифати маориф оид ба буҷетӣ асоси табдил ефтааст дастнорас. Дар натиҷаи нокомии як системаи маориф зери савол дар маърази ҳатар сифати тайер намудани мутахассисон намудҳои гуногуни сатҳи ҷиддӣ бадтар шуда истодаанд параметрҳои меҳнат ва истироҳати хонандагон ва донишҷӯен, кам карда мешавад базаи илмӣ таҳқиқоти дар ҳакикат мактаб, на ба қатъ ҳуручи қадрҳо аз маориф ва илм. Дар натиҷа дар ин соҳаҳои зуд паст шуда истодааст ҳиссаи ҷавонон. Ҷорӣ намудани стандартҳои ғарбӣ ва нақшаҳои дар системаи маориф дар аксари ҳолатҳо боиси ҳалокат баамаломада миллӣ системаи маориф, ки даҳҳо сол доказывала самаранокии ҳудро дар тайер намудани мутахассисони гуногун профили.

Дар раванди омӯзиши омилҳое, ки ба ташаккул ва паҳн ифротгарӣ, зарур аст, ки алоҳида ба баррасии маҷмӯи масъалаҳои детерминируюющих ифротгарӣ дар муҳити мусулмонони Русия.

Чудо мусулмон уммы ва паҳн намудани радикалӣ шаклҳои

ислом мерасонад тавоно воситаҳо, аз чумла, ба ҷавонон, сирри ҳуд муҳимтарин қисми рубли мусулмон ҷомеаи.

Мушкилоти кор бо ҷавонон, ки дар айни замон табдил қалид барои мусулмон ҷомеаи пешниҳоднамудаи кофӣ васеъи спектр ташкилотҳои ғайридавлатӣ – аз мустақил махалҳо (махалля) ва минтақаӣ рӯҳонӣ бошанд идораҳои мусулмон то умумирузиягӣ Мусулмон ташкилотҳои.

Аҳамияти ҷавонон проблематики в мусулмон муҳити фаҳмонд, ки тамом наздиқ ба ҳам алоқаманди омилҳои.

Омили хеле аввал аст, ки дар асл бо раванди исломӣ мазҳабӣ эҳеи дар Русия, дар фаъолона изҳор намуданд рушди Мусулмон ташкилотҳои динӣ, муассисаҳои таълимӣ, дар нашри даҳлдор адабиет ва ҳамчунин дар вияти маҳсус шаҳсияти динӣ тарафдорон ислом.

Вазъияти зикршуда мусоидат дар фаъолгардонии фаъолияти ҷавонон мусулмон муҳити рубли ва ҳориҷӣ исламских ташкилотҳои муҳолифат бо исломи расмӣ рӯҳониен ва эътироф кардан ғояҳои радикалӣ, ифратгаро ҳусусияти.

Дуум омили ронда фарсада қадрҳои мусулмон рӯҳониён, инҷунин ба қасоне, ки имомони, оғоз ёфт ҳудро таҷрибаи дар давраи советӣ, дур на ҳамеша ҷавобгӯи таалоботи мусоир уммы, намояндагони он қӯшиши муайян ҷои ҳудро дар шароити мазҳабӣ эҳеи.

Сеюм омил, пайдарпай аз аввалин ду, аст, ки бо афзоиши маъруфияти дар муҳити мусулмон ҷавонон ҳориҷӣ таҳсилоти динӣ. Ҷӣ тавр нишон медиҳанд, ки намояндагони як қатор рӯҳонӣ бошанд идораҳои мусулмон, љавонъо, саъю қӯшиш шудан донишҷӯен теологӣ муассисаҳои таълимии Арабистони саудӣ Аравии, Туркия, Миср ва дигар кишварҳои Мусулмон, ба намояндагӣ аз ҳуд насли нави формаций: онҳо сар ба бешуурона сатҳи боязни таъқиби ба эътиқоди ҳудро аз ҳуд дар ватан, имон ӯзбекистон пинҳон ҳудро Идеологӣ воззрения ва афзалият дар назди қасе мебуд, он гоҳ ҳеч буд.

Чорум омил аст, ки шӯҳратпарастӣ як қатор минтақаӣ

Мусулмон пешвоени хоҳиши баланд бардоштани мақоми худро, сохтани системаи таъсиррасонӣ ба боисрор институтҳои чӣ тавр ба сатҳи алоҳида субъектҳои ва ҳам дар сатҳи федералӣ. Дар ин вазъияти ҷавонони мусалмон дар расонаҳои худ динамизм баромад меқунад асосии заҳираҳо барон ноил шудан ба ин мақсад. Стимулом барои он, ки ҷавон мусулмонон таъмин карда шудааст дастгирии роҳбарон ин гуна, табдил ваъдаи охир, вобаста ба кафолат дода шудааст дурнамои баланд бардоштани ҳаётан муҳим сатҳи гирифтани бонуфуз маориф, баланд бардоштани мақоми ильтимоӣ ва ҳамгирии минбаъдаи ҷавони мусулмон дар элитай минтақавӣ.

Омили панҷум, таъсири он аллакай пайгирӣ коғӣ равшан, вобаста ба тадриҷан зиед дар минтақавӣ Мусулмон ҷамоатҳо дар асоси вазни муҳоҷирон аз Мусулмон минтақаҳои фазои пасошӯравӣ, пеш аз ҳама фаъоли иқтисодӣ робита ба ҷавонон.

Ҳамин тариқ, омӯзиши омилҳои ба вучуд омадани ва паҳншавии ифротгарӣ дар муосири Русия шумо имкон медиҳад, ки ба чунин мешуморанд, ки ӯ порожден, пеш аз ҳама, иҷтимоӣ-иқтисодӣ кард ва иҷтимоӣ -сиёсӣ низоъҳо марбут ба доҳили ҳасти қишвари мо. Аз ин рӯ, бояд муайян Nagaridaast ва интихоби даҳлдор воситаҳои асосӣ ва самтҳои он маҳдудият ва безарарагардонии дар умумимилӣ сатҳи.

Чавобгарй ва оқибати вайрон кардани қонунгузорӣ дар соҳаи муқовимат ба ифротгарӣ

Асосӣ антиифротгаро модда як моддаи 280 Кодекси чиноятӣ – «Даъвати оммави барои ифротгаро фаъолияти». Ў дар такя муайян намудани он, ки чунин ифротгаро фаъолияти.

Сепаратизм як шакли ифротгароӣ, даъват ба он ҳамчунин пӯшида моддаи 280.

Моддаи 280. Даъвати оммави барои амалӣ намудани баровардани фаъолияти ифротгароӣ.

1. Даъвати оммави барои амалӣ намудани ифротгаро фаъолияти - бо ҷарима ба андозаи аз сад ҳазор то сесад ҳазор рубли русӣ е ҳатмӣ е корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то се сол, е ҳабс ба мӯҳлати аз ҷор то шаш моҳ, е маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ҷор сол бо маҳрум кардан аз аз ҳукуқи ишғоли мансабҳои муайян е машғул шудан бо муайянни фаъолияти ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад.

2. Ҳамин кирдор, агар бо истифодаи воситаҳои ахбори омма е иттилоот ва телекоммуникатсия шабакаҳои, аз он ҷумла шабакаи Интернет, - бо ҳатмӣ е корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳукуқи ишғоли мансабҳои муайян е машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол е бидуни он ҷазо дода мешавад е маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳукуқи ишғоли мансабҳои муайян е машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 282. Мебахшад адovat e душманӯ, ҳамчунин паст задани шарафи инсонӣ

1. Амалҳо, ки дар мебахшад адovat e душманӯ, инчунин ба паст задани шаъну эътибори инсон е гурӯҳи шахсон аз рӯи алломатҳои ҷинсият, нажод, миллат, забон, истеҳсолкардаи, муносибат ба дин, ҳамчунин мансубияти ба ягон гурӯҳи иҷтимоӣ, агар ошкоро, аз ҷумла бо истифода аз ВАО е иттилоот ва телекоммуникатсия шабакаҳои, аз ҷумла шабакаи Интернет, аз ҷониби шахси байд аз

он ба чавобгарии маъмурӣ ҷалб барои кирдор дар давоми як сол, - бо бо ҷарима ба андозаи аз сесад ҳазор то панҷсад ҳазор рубли русӣ, е ҳатмӣ е корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати аз як сол то чор сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян муайян е машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол, е маҳрум соҳтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 282.1. Ташкилоти ҷомеаи ифротгаро

1. Таъсиси ифротгаро ҷомеа, яъне ҷинояткории гурӯҳи шахсон барои тайер е содир намудани ҷиноятҳои ифротгаро амиқтар, ҳамчунин дастури чунин ифротгаро мегардад, инчунин таъсиси иттиҳодияҳои ташкилкунандагони, роҳбарон ва е дигар намояндагони қисмҳои е воҳидҳои соҳтории чунин иттиҳод бо мақсади таҳияи нақшаҳо ва (е) шароит барои содир намудани ҷиноятҳои ифротгаро амиқтар - бо ҷарима ба андозаи аз ҷорсад ҳазор то ҳаштсад ҳазор рубли русӣ е маҳрум соҳтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз шаш то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян муайян е машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то даҳ сол бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз як сол то ду сол ҷазо дода мешавад. 1. Таъсиси ифротгаро ҷомеа, яъне ҷинояткории гурӯҳи шахсон барои тайер е содир намудани ҷиноятҳои ифротгаро амиқтар, ҳамчунин дастури чунин ифротгаро мегардад, инчунин таъсиси иттиҳодияҳои ташкилкунандагони, роҳбарон ва е дигар намояндагони қисмҳои е воҳидҳои соҳтории чунин иттиҳод бо мақсади таҳияи нақшаҳо ва (е) шароит барои содир намудани ҷиноятҳои ифротгаро амиқтар - бо ҷарима ба андозаи аз ҷорсад ҳазор то ҳаштсад ҳазор рубли русӣ е маҳрум соҳтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз шаш то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян муайян е машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то даҳ сол бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз як сол то ду сол ҷазо дода мешавад.

1.1. Майл, ҷалб ва е дар ҷалби шахси дар фаъолияти ифротгаро иттиҳод - бо бо ҷарима ба андозаи аз сесад ҳазор то ҳафтсад ҳазор рубли русӣ е ҳатмӣ е корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол

бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян е машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад е бидуни он ҷазо дода мешавад ва бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол, е маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҷор то ҳашт сол бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз як сол то ду сол ҷазо дода мешавад.

2. Иштирок дар идтиҳоди экстремистӣ - бо бо ҷарима ба андозаи аз сесад ҳазор то шаш сад ҳазор рубли е дар ҳаҷми музди меҳнат е ҳатмӣ бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати аз як сол то ҷор сол бо маҳрум кардан аз аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян е машғул шудан бо муайяни фаъолият ба мӯҳлати то се сол е бидуни он ҷазо дода мешавад ва бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то як сол е маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то шаш сол бо маҳрум кардан аз аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян е машғул шудан бо муайяни фаъолият ба мӯҳлати то панҷ сол е бидуни он ҷазо дода мешавад ва бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то як сол.

Моддаи 282.2. Ташкили фаъолияти ифротгаро ташкилоти

1. Ташкили фаъолияти ҷамъиятий е динӣ иттиҳодияҳои е дигар ташкилоте, ки нисбати онҳо аз ҷониби суд қабул ворид шуд рӯзи эътибори қонунӣ пайдо кардани қарор дар бораи барҳам додан е манъи фаъолияти вобаста ба амалисозии баровардани фаъолияти ифротгарӣ, ба истиснои ташкилотҳои, ки мутобиқи қонунгузории Федератсияи эътироф террорист, - бо бо ҷарима ба андозаи аз ҷорсад ҳазор то ҳаштсад ҳазор рубли русӣ, е маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз шаш то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян е машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то даҳ сол ҷазо дода мешавад бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол.

1.1. Майл, ҷалб ва е дар ҷалби шахси дар фаъолияти ташкилоти экстремистӣ, - бо бо ҷарима ба андозаи аз сесад ҳазор то ҳафтсад ҳазор рубли русӣ е ҳатмӣ е корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян е машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад е бидуни он ҷазо дода мешавад ва бо маҳдуд

кардани озодӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол, е маҳрум соҳтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз чор то ҳашт сол бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол.

2. Иштирок дар фаъолияти ҷамъиятӣ е динӣ иттиҳодияҳои Ҷигар ташкилоте, ки нисбати он аз ҷониби суд қабул ворид шуд рӯзи эътибори қонунӣ пайдо кардани қарор дар бораи барҳамдиҳӣ е манъи фаъолияти вобаста ба амалисозии ифротгаро фаъолият, ба истиснои ташкилотҳо, ки дар мувофиқи қонунгузории Федератсияи русия эътироф террорист, - бо ҷарима ба андозаи аз сесад ҳазор то шаш сад ҳазор рубли русӣ ва е ба андозаи музди меҳнат е даромади Ҷигари маҳқумшуда дар давраи аз ду то се сол, е ҳатмӣ е корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати аз як сол то чор сол бо маҳрум кардан аз ҳукуқи ишғоли мансабҳои муайян муайян е машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол е бидуни он ҷазо дода мешавад ва бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то як сол е маҳрум соҳтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то шаш сол бо маҳрум кардан аз ҳукуқи ишғоли мансабҳои муайян е машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол е бидуни он ҷазо дода мешавад ва бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то як сол.

3. Кирдорҳои пешбининамудаи қисмҳои 1, 1.1. е 2 ҳамин модда, агар аз ҷониби шаҳс бо истифодай хизматӣ ҳуд низомнома, - бо маҳрум соҳтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то дувоздаҳ сол бо ҷарима ба андозаи аз сесад ҳазор то ҳафтсад ҳазор рубли русӣ бо маҳрум кардан аз ҳукуқи ишғоли мансабҳои муайян муайян е машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то даҳ сол е бидуни он ҷазо дода мешавад ва бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол.

Моддаи 282.3. Маблағгузории баровардани фаъолияти ифротгарӣ

1. Пешниҳод е ҷамъоварии маблағҳо е расонидани кӯмаки молиявӣ хизматрасониҳо, дидою дониста ки барои маблағгузории ташкил, тайер ва содир намудани ҳатто яке аз ҷиноятҳои ифротгаро амиқтар е барои таъмини фаъолияти ифротгаро ҷомеаи е ташкилоти экстремистӣ, - бо ҷарима ба андозаи аз сесад ҳазор то

ҳафтсад ҳазор рубли русӣ, е ҳатмӣ е корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати аз як то чор сол сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян е машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад е бидуни он ҷазо дода мешавад ва бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то як сол, е маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

2. Ҳамин кирдор, агар аз ҷониби шахс бо истифодаи худ сӯиистифодаи мақоми хизматӣ содир шудааст, - бо ҷарима ба андозаи аз сесад ҳазор то ҳафтсад ҳазор рубли русӣ ва е ба андозаи музди меҳнат музди е даромади дигари маҳкумшуда дар давраи аз ду то чор сол е бидуни он ҷазо дода мешавад е ҳатмӣ е корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян муайян е машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол е бидуни он ҷазо дода мешавад ва бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол, е маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ. Шахсе, ки бори аввал ҷиноят содир, пешбининамудаи ҳамин модда озод карда мешавад, аз ба ҷавобгарии ҷиноятӣ қашида мешавад, агар он бо роҳи сари вақт паемҳо ба мақомоти ҳокимијат е ба таври дигар барои пешгирии е пешгирии ҷиноят, ки он финансировало, ҳамчунин барои ҷилавғирӣ аз фаъолияти ифротгаро ҷомеаи е ташкилоти экстремистӣ, барои таъмини фаъолияти онҳо он предоставляло е собирало воситаҳои е оказывало хизматрасониҳои молиявӣ, агар дар он ҳаракатҳои дигар таркиби ҷиноят мавҷуд набошад.

Моддаи – моддаи 354.1 «Офицят нацизма»

Бар мегирад, ба ду таври назаррас различающихся таркиби.

Аввал: «Рад кардан ҳолатҳои муқаррарнамудаи ҳукми Байналмилалӣ ҳарбӣ трибунала барои суд ва ҷазо асосии низомӣ аз ҷониби ҷинояткорон кишварҳои аврупо меҳвари, тасдиқи ҷиноятҳои муқаррарнамудаи зикргардида ҳукми, ҳамчунин дидою дониста паҳн кардани маълумоти бардуруғ, ки маълумот дар бораи фаъолияти Иттиҳоди ШӯРАВӢ дар солҳои ҷанги Дуюми ҷаҳон, содир шуда бошад ошкоро». Ин кирдор дар назар

дорад чазо аз ҷарима то маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то 3 сол (бо истифода аз ВАО, вале на интернет, – то 5 сол).

Дуюм таркиби: «Паҳн, выражаютъщих музде неуважение ба ҷамъият, маълумот дар бораи рӯзҳои ҳарбӣ шараф ва памятных датах Русия вобаста ба ҳимояи Ватан, ҳамчунин осквернение рамзҳои ҳарбӣ ҷалол Русия, агар ошкоро», боиси чазо аз ҷарима то ислоҳӣ кор то як сол.

Манъ кардани маводҳои экстремистӣ.

Нақши муҳим дар антиэкстремистском правоприменении нақши гражданий-ҳукуқии механизми манъи гуногун мавод (китоб, видео, саҳифа дар интернет, бальзе файлҳо ва ғайра). Муомила прокурор манъи налагается суд.

Муомила маҳаллӣ прокурор қарор қабул мекунад суди маҳаллӣ даҳлдори маҳалли аҳолинишин банд, вале ин мурофиаи судӣ қарор аст, дар ҳақиқат дар тамоми қаламрави кишвар. То ба тамоми кишвар, судҳои отправляют дар Эътирофи Русия қарор дар бораи манъи ин е он маводи. Бо ба даст овардани маълумот аз суд, Вазорати адлия бар мегирад, манъ маводи Федералӣ рӯйхати маводҳои экстремистӣ.

Блок онлайн.

Муҳосираи аст, обеспечительной чораи ва худи на меорад иловагӣ маҳдудият барои шаҳрвандони. Агар шаҳрванд мебошад, ки муаллиф е соҳиби заблокированного матн (*dedicated server*), ў метавонад тоб мазмуни он дар ҷои дигар, ва ин аз он поймол кардани қонун.

Ҷавобгари чиноятӣ барои comments, лайки, репосты ва амали дигар дар шабакаҳои иҷтимоӣ.

Калимаи «*repost*» он аз забони англисӣ, ки айнан чун тарҷума нав паем. Иловагӣ ибораҳо, обозначающие як падидай – «перепост» е «ретвит». Моҳиятан, ин иқтибос бо зикри первоисточника бо роҳи бадастдароваранд маводи.

Like – ин амал дар интернет, ки выражает симпатию Бисту ду ба текстовому е мультимедийному контенту. Дар забони англисӣ забони калима ишораи «мехоҳам».

Criminal парванда «барои лайки ва репосты» аз ҳама бештар возбуждаются аз рӯи моддаи 148, 280, 282, 205.2 КҶ ФР.

Чавобгарии чиноятӣ пешбинӣ шудааст, ки барои паҳн намудани дидою дониста маълумоти бардуруӯф маълумоте, ки шаъну шарафи шахси дигар е подрывающих он эътибори (моддаи 128.1 КҶ ФР). Ҷарима то дусад ҳазор рубли русӣ е маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад гирифтани мумкин аст барои паҳн кардани шахсӣ е оилавӣ сирри (моддаи 137-и КҶ ФР). Қонун манъ мекунад паҳн е ҷамъоварии маълумот оид ба ҳаести шахсӣ, таркибҳо шахсӣ е шахсӣ ва оилавӣ сирри шахс бе розигии ў, е паҳн кардани ин маълумот дар ошкоро демонстрируемом произведенияни.

Таҳти ҷавобгарии чиноятро низ меояд ҳакерӣ аккаунтов, шабакаҳои иҷтимоӣ е қуттиҳои почтаи электронӣ. Тафтиши парвандаҳои чиноятӣ, марбут ба шабакаҳои иҷтимоӣ, шояд ҳатто, агар дар ҳисоби шумо истифода маълумоти бардуруӯф дар бораи номи/ному наасаби. Муқаррар карда шавад, ки шахсияти соҳиби аккаунта кӯмак мекунад, ки одатан ба маъмурияти шабакаи иҷтимоии, ки дуконҳо идентифицирующие маълумот. Ҷалб ба ҷавобгарӣ мумкин аст, ки ҳангоми удаленном ҳисоби шумо, агар мазмуни нашрияҳо буд пеш аз зафиксировано илмӣ, мақомоти ҳифзи ҳуқуқ мақомоти.

Дар бораи харобкунанда фаъолияти байналмилалӣ ва таш- килотҳои террористӣ ва религиозно-иттиҳодияҳои экстре- мистӣ ба ҷавобгарии ҷиноятӣ қашида мешавад, ки барои иштирок дар онҳо

Ҷинояткорӣ бо наздик омилҳо, ки дар байни онҳо дар тӯли солҳои охир бозургтарин равшанини табдил эфтааст ҳоҳад буд, ба овардан ба байналмилалияи террористии созмонҳо кӯшиши ҳоҳад кард, то иншооти бештар ва таблиғотии ҳунарнокро дарбар гиранд.

Дар айни замон миллатсозӣ терроризм ва ҳамроҳ шудан ӯ ҷиноятҳо дар натиљаи зиёд шудан «давлати Исломӣ», намояндагӣ ҳуд бештар ҳатарнок конфронтси байналмилалии террорист ташкили, манъ карда шудааст дар Русия ва дар бисере аз қишварҳои дигар.

Харобкунанда кори «давлати ислом» бар мегирад, ки қариб та- моми қаҳон, сифр тарғиби терроризм ва қалби қавонон ба сафи ин созмон суръат гирад азои дар мон дар аксари давлатҳо, ки инкора- води қишлоғ дода дода аз фосилаи дур аз хисоби истифодай технологияҳои иттилооти-иртиботӣ шабакаҳо.

Тӯҳфаи мисоли Русия метавон гуфт, ки азои «Ислом давлат» барои кат намунидани обуна барои тарғиб ва қалби қасоне, мин- таҳаҳо, ки онҳо кӯшишҳои эҳтимолан ҳоҳад бешар самаранок мебошанд, ки дар навбати ҳудуди авал ишора Ой доштанд ҷудо- ҳоҳои Каракати. Тӯҳфаи Русия чунин бо минта аст Кавкази Шимолӣ.

Шиддати фавқулодда вазъ дар минтақа аз сабаби бефосилаи иҷрои гайриконуни мусаллаҳ дар қаламрави Чечен, Догистона, Ингушетия, дигарони ҷумҳурии Қафқоз ва он русӣ кардани ҳоҳи- ши.

Дар маҷмӯъи дигар, созмони террористӣ барои ҳуд васеъ ва ба- ромадан ба фаромарзии сатҳи истифода ва бо ҳавасмандгардонии ҷудоҳоҳо, исёнгар ва дигар якҷояшавӣ ба анҷом расид ва ҳаракат дар дохилии қишварҳои муҳталаӣ онниҷи, даҳвили қишварҳои муҳталиф дар онализм идеологияи динӣ ва геополитикиӣ

Албатта, барои қалби ҳудро сафи азои нав ғаҷолона истифо-

да бурдан мумкин аст ва имкониятҳои созмонҳои террористӣ «маош».

Тӯхфаи мисоли «давлати исломӣ» метавон кард, ки муосири созмони террористӣ кошиш мекунад, ки ба тавсса, шурӯ карчи бештари қаламравӣ. Ташкилотҳои террористӣ, маҳсусан дар сатҳи байналмиллалӣ, иборат аст ва дар он аст, ки онҳо тасис дода мешавад, ки барои дароз мавҷудиятӣ, ки давомаш вай тайер аст, шуморай зиеди нави сониос, пароканда мефиристанд, дар байзе минтақаъано бароятъор пешкаш мешавад .

Дар Кодекси Ноболигии ФР масулияти давлати оммавӣ барои татбики баровардани иҷрои ифратгарӣ пешбинӣ шудааст. Паз, барои чунин як омил пешбинӣ шуда, ҷарима ба андозаи то сесад азор рубли русӣ е дар ҳаҷми музди меҳнати е даромади дигар маъхумшуда дар муддати то ду сол е ҳабс ба мӯҳлат аз ҷор то шаш моҳ дода мешавад

Майл, ҷалб ва е дар дар ташкили ташкили экстремистӣ, бо ари-ма ба андозаи аз сесад Казор ба ҳафтсад Казор рубл.

Ҳамзамон, қайдан аз муҳими аст, ки шахсе, ки ихтирон истодан - гардани иштирок ҳадди террорист Комеа ва ки ба тӯхфаи бораи ў мавҷудият хабар додааст, аз ҳавобарии ҷиноятӣ озод карда мешавад, агар дар ў амалҳои дигар таркиб карда шавад Наметавонад эътироф кардан лозим аст, ки иштирок кардан дар террорист меа дар як лаҳза е баъд аз боздошт шаҳс ва лаҳза е баад аз оғози истеҳсолот нисбат ба аз ў ва дигар дониста барои он оид ба тафтишотӣ ва дигар амалофиавӣ.

Тӯхфаи доираҳои пешгирифтаи ҷинойӣ, амалиётҳои анҷомдо-дашударо байналмиллалӣ террористӣ ташкилотҳо, ки аз ҷумлаи мусоидат ба фаъолияташон ба мақсад мувоғиқ аст, ки пешбинии криминалистии ҷинояткориро пешгирий мекунанд, ки ба тафтишоти самудтия ва терроризм имкон медиҳад Акамияти маҳсус дорад профилактикаи ба ҳадди ақал расонидани тӯхфаҳо равона карда шудааст Идеологи таъсиррасонӣ аз ҷониби байналмиллалӣ ба созмонҳои террористӣ ва пешгирифтаи худ аз ҷиноётҳо, ки аренҳои маблағгузории охиринро ташкил медиҳанд.

Дар бораи муосири зарубежной ва ватанӣ богословской андешаи равонашуда бар зидди зухуроти ифротгарой дар дин

Дини Ислом - дар дини сулҳ. *Niz malum ast, ki Muslim salom «Tasalliati salamu aleikum» муҳим* «ки Ҷаҳон шумо ва некӯаҳволи аз бад ва мусибат.» Ва дар ҷавоб талаффузи сӯҳанони меҳодад «Ва-алейкуму бо-салам»-» Ва ба шумо сулҳ, беҳбудӣ аз бад ва бало». Ислом, ки намояндаҳои ў дар ҳар воҳӯй, дар навбати аввал, хостори сулҳ, метавонад истиқбол ва дастгирий зиёдатӣ ва террор. Ҳурон дар онон бошад ба дуи ҳуд, зиндагии бо шариконе, ки дар сулҳ ва ризояти миллӣ, кӯшиш кунем, ки ба адолат дар парвандаҳо ва ба дад оварданӣ сулҳ ва ризоити байни мардум фармон медиҳад

«Шумо кумак ба тӯҳфаи якдигар ба амал омадани хуби кирдорҳои ва тӯҳфаи огоҳӣ аз мамнӯъ, вале ба кумаки атои рӯйдоди гунаҳкор ва таковузкорон» (сурай 5, ояти 2).

Киро мусулмон террор ва ифротгарой дар ҳама гуна шаклро қабул мекунад. Ва агар касе ки ба ягон умед барои расидан ба благой мақсад, оғаридани бад ва тарбияи расид бадбахтиҳои одам, гузар ў аллакаи гумшуда бо роҳии мустакими. Ислом хидмат начот ва ба некӯаҳволи инсон ва камият, инчунини барой дар душ кар аз мӯъмин бойад ба подшоҳӣ аҳон. Дар имкон медиҳад, ки ҳаким ва кавӣ, қодир шоҳидӣ манфиати мардум ва истодагарӣ хонаводагӣ.

Терроризм ҳамон илмҳо дигар мақсад ва боиси хонаводагӣ, күштор, ҷангҳо, азобу шиканҷаи мардум ва зулми ҳалқҳо. Ҳамаи ин дар онон бошид аид чӣ тавр бузургтарин наанг ба онҳое, ки онкоро ба ягонагии Ҳудованд вада мекунанд.

«Кист вайрон қардани шартнома бо Ҳешовандон пас аз он, ки буд баста шавад, ва разрывают [робитаи, тобеъро] алоқа, муносибат, ки Ҳудо фармуд, начот, ва сеет раздор дар рӯи замин (портит, разлагает, развращает) касонеро лаънат ва скверная сарои Ҷаҳаннам аст» (сурай 13, аят 25).

Динӣ олимон дар ҳама давру замон рад қард ва рад қард ҳар

гуна зухуроти зўроварӣ, нодонӣ ва бадаҳлоқӣ, призыва ба ҷаҳон ва розигии, хисоб ва таҳаммулпазирӣ, муҳаббат ба Ба Ҳудои тъяло ва пайравӣ роҳи Ислом.

Баъзи ифротгароён фундаменталистҳо, масоили ваҳобӣ, дар оле, ки онъо бо амал ва усулҳои ҳалолдор асосҳои динро таҳриф мекунанд.

Чолиб ва одилонаи пешниҳод корда намешаванд суханони фоҷиавӣ ҳалокшуда аз дasti душманони исломӣ тӯхфаи намак 1998 намак Муфти ҷумхурия Догистон Сайдмуҳаммад-очӣ Абубакарова, ки дар яке аз намоишҳои борик фундаментализми ба таври-зайл дар ки ў сифати хуби деворӣ тавсиф шудааст. аз ҷор мазҳабов (мактабҳо) ва боми Ҷавии шайхони суфӣ ва алимҳо. Ислом) ва ҷизе зарар зараровар Ислом (ҳарчанд як ришту ва изар мебошанд дилҳоҳ дар бораи чи, лест кор дар онҳо аксент бо мадуди дини Берун бо асбобҳо).

Малум Дохистон олими теолог Курамуҳаммад-очӣ Рамазонов, ки аз дasti террористи намак фавтида 2007-менависад дар қитоби ҳуд oddī бо намояндагони ҳокимиёти ҳамин тарик, ҳалолдор он ва тартиби дар ин кишварҳо. omination кардани паси номи ислом дар шиорҳои ҷиҳод, онҳо аз доруни доранд, нобуд нерӯгоҳҳои Ислом ва фурӯши ў барои доллар «.

Куштори инсон дар Ислом аст, дуюм оид ба вазнини син бади додани Ба Ҳудо таоло ёрон. Шариат номаъқад, ки ягон ҳукуқӣ дар куштори инсон, ба истиснои баизе ҳолатҳо, ки ба таври дигар hairiimkon ast барои ҳифзи мардум ва омеа дар маҷмӯӯ аз ҳатари ба эти ҳуд ва аз таҷзияи ахлоқӣ бар дин.

Қуръон дар онон бошад мегӯяд (маъно): «*Аз ин сабаб предписали Мо сынам Исраила: ки қасоси ягон кас нест, ки ба хотири ҳамаро (ҷазо) е барои нечестия, творимые дар Замин аст, он ҷунон ки агар меҳоҳам қушита ҳамаи мардум аст*» (сурা 5, аят 32).

Додани тафсирӣ дар оятҳои мӯҳтарам Усмон ибни Аффон, Ибни Аббос, Саид ибни Ҷубайр, Муҷоҳид (ҳо ҳоғад кард, бо онҳо Ҳудо) мегуфтанд: «Агар шахсе, ки имони овардашуда куштаниро

кушад, ба ў ичозат дода намешавад *ba he asthuni, kushhta e dod khuni* ў ҷоиз аст, вай ба он касе монанд аст, ки Тамоми Башариятро куштааст.

Дар бораи он аст, ки куштори як инсон ба куштори камай одамон дар сайёр, шагодат медиад, ки ояидаи аслии қадис, ки аз ҷониби имомони Насаи ва Тирмизӣ иқтибос оварда шудааст, баробар карда мешавад. Абдулло, котибон Ампа (ҳа ҳогад қард, бо номи Худо), роҳнамое, ки Паэмбари Худо (ъ баракати Худо) гуф:

«Дар назди Ҳешовандон осонтар аз нобуд қардани тамоми ҷаҳон, аз одамкушӣ (як)верующего инсон».

Дар ҳадисе, приводимом Тирмизи бо онро дуруст мешуморам иснадом, низ гуфта:

«Агар ҷамъ омада, ҳамаи обитатели осмоиҳову замин ва тақfir як верующего (мумина), Худо ба ҳамаи онҳо низверг мебуд, дар адский оташ».

Агар имон овардаед ваҳширо мусулмон, ҳатто дар шутку кор чизе, ки метавонад ба ваҳширо онҳо. Дар ҳадисе, приводимом Муслимом, гуфта мешавад:: *«Касе, ки агар ҳеч бошад острие (тӯдаи, кинжал, копье ва ғ.) барои бародарон меорем, ҳатто новобаста аз он ки ў ба худ бародар, он проклинают фариштагон, то ки он на уберет он».*

Дар ҳадисе, приводимом Бухари ва Муслимом, низ гуфта: «Бигзор ҳеч қас аз шумо, ки не направит силоҳ ба бародари худ, зоро ки шайтон метавонад подстегать ва побуждатъ ба причинению зарар, ва аз ин сабаб он (ки бошад ба силоҳ) маълум шавад дар поени адской Ҷаҳаннам».

Дар хотир доред: агар дар содир намудани чун страшных кирдорҳои, ки метавонанд боиси изтироб ки мусулмон аст, ки ба ҷиноятҳои вазнин грехом, иқтидори нбо ҳоҳад онҳое, ки ҳаво миқдори зиеди одамон пайваста тарс, совершая зверские теракты, бомбузориҳо, аз кушта ва ғайра? Илова ба ин, ва гуноҳ барои куштор. Дар ин ҷо аст, ки творят ин, прикрываясь исломии риторикой, рассчитанной касоне, ки малограмотен дар масоили Ислом. Ҷӣ тавр ба ҳамин лозим нест, битарсед Худо беэътиноӣ ба

Он таҳдидҳо, барои анҷом додани чунин чиноятҳо, сарфи назар аз он, ки Он дар онон бошад мегӯяд, (маънои):

«Касе ки мебуд дидаву дониста на кушта мусульманина, ҷазои ў Ҷаҳаннам аст, ва пребудет дар он ҷо навечно. Худо гневается дар он проклинает он ва приготовит барои он даҳшатовар ҷазо» (сурা 4, аят 93).

Дар хотир доред, ки чӣ тавр ба куштори навлекает гуногун буд. Ҳеч қадом дигар гуноҳ, ба ғайр аз ширка, Худо бад нест, ҳезуми. Аз ин рӯ, преследуют вой ва изтироб дар ин нур истифода, ў метавонад бимирад, дар қуфри, ва дар он дар партави он интизор аст жуткое ҷазо. Инчунин аз рӯи Шариату манъ куштани иноверцев, зиндагӣ дар ҷаҳон бо мусулмон.

Тибқи Шариату, нест занг неверным инсон, чӣ гуна мебуд бузург гуноҳ, қадом мебуд хушунат ў ҳеч совершал, агар ў содир он, ки Шариат расцениваёт чӣ тавр ба саҳтӣ (куфр). Дар ҳадисе, приводимом имамом Маликом, Бухари ва Муслимом, гуфта:

«Касе мебуд, ягон даъват аз ҷоииби бародари худ қяфиром, пас ба яке аз онҳо табдил қяфиром».

Яъне, агар инсоне, ки ном доранд неверным, дар асл аст ин, пас неверным мегардад, қасе, ки онро то даъват.

Вақте ки Сархатиби бин Балтаат навишта ғайрияҳудиен нома бо разглашением секретного қарор Паембар (ъ баракати Худо) дар бораи взятияи Атрофашро буд ниспослан баъдӣ аят Қуръон (ба маънои):

«Дар бораи шумо, уверовавшие, ки тофгаанд, дар (наздикони) дӯstonи, душманони Ман ва душманони худ» (сурा 60, аят 1).

Дар хотир доред, ки ҳатто ба он қас, ки намеревался додани ғайрияҳудиен сирри Паембари Худо (ъ баракати Худо), ки дар онон бошад на ном қяфиром. Ҳатто баъди чунин зарари вазнин гуноҳ ҳастанд, ки бар хостем, Ҳатибу бин Балтаат ва ба дигар грешникам: «Эй шумо, уверовавшие», зоро Сархатиби надошти нияти табдил қяфиром, ба он мақсад буд, ки начоти худ хешовандон дар стане ғайрияҳудиен низ тааллуқ дорад.

Чадвалҳо дар боло оет Мушарраф Шудааст ва ҳадисов кофӣ барои разумеющиҳ ва барои касоне, ки имон овардаанд ба Худо, дар рӯзи Бузурги Қиемат, балки барои бештари убедительности приведем боз чанд ҳадисов дар бораи вазнинии гуноҳ қушта.

1. *Аввалин шуда дар Рӯзи Қиемат хоҳад кард е қарор дар бораи қуштори* (Бухари, Муслим).

2. *Имондорон бошёд хоҳад вольготности абад, то прольет запретную хун* (Хаким).

3. *Ки содействовал убийству мусульманина ҳам полусловом, он истиқбол Худо дар рӯзи Қиемат меғӯяд: байни ҷашмони худ: «Отогнанный аз раҳмати»* (Ибну, Маджаҳ, Исфахани).

4. *Кӯшиши қунед, ки чӣ гуна ин имконпазир аст, ба капля хун нест лишила шумо Биҳиштанд. Он, ки пролил хун, ҳар вақт ки ба ў мувофиқ ба вратам Биҳиштанд, Худо манъ мекунад дохил шуда ба воситаи онҳо* (Табрани, Байхани). Дар дигар варианте гуфта шудааст, ки ў/рехта аст хуни/бросит онҳоро дар Ҷаҳаннам ба панҷсад сол пеш аз дигар (Баззар).

5. *Аз он, ки гуфтед верующего монд ва бо ин, Худо накунад ягон ҳатми (фарз), ҳеч желательные (сунна) кирдори неки*. (Абу-Давуд).

6. *Лаънат ба сурогаи мусульманина – аломати фиску (даребед, ва эълони ҷанг ба ў – ин қуфр. (яъне ба ҳисоб дозволеной ҷанги зидди мусулмонони бе ҳуқуқи ба он)* (Аль-Бухари, Муслим, Тирмизи).

7. *«Ки мебуд, ҳеч восстал бар зидди ман уммы, сталкивая хуб ва бад аз онҳо, ва касе агар дар ин маврид ҳеч қушта мӯъмина (верующего), ва касе ки мебуд на нарушил шартнома (совершая одамкуший), касе нест, ки аз ман уммы»*. (Достоверный ҳадис, приводимый Насаи, Ахмадом).

Дар ҳадиси баланд ба ў муроциат карда мешавад, ки ошуфтааст байни мусалмон, номгузори вай бо ҷиҳод, ки бо мусулмони оддӣ рӯ ба рӯронӣ оно ва ба ин васила манзур ихтилоф мекунад байни мусалмон.

Нул мусулмонон дар имондорон ба Худо ва Рӯзи Бузурги Қимат,

гузар ба онҳо имкон зарур аст, ки аз Күштор хориҷ карда шаванд. Барои мусулмон, мӯъмин, ҳадяи ҷаҳониён ҳет, азор маротиба беҳтар аст, ки ба такfir ўхуди аз як тотил.

Ое ҷиҳод аст, ки имрӯз дар ҷаҳон, ки аз номи Ислом бо террористҳои гуногун кор мекунад?

Пеш аз додани ҷавоб ба савол, лозим ба тавзест, ки амон номида ҷиҳод. Қасоне, ки номифаҳманд мӯҳити ҷиҳод, имон аст, ки ҷиҳод - ин, ки бо назардошти ба мададӣ, ки дар кувват мебахшад, «паун кардани Ислом». Дар Ислом гуногун якчанд категорияи ҷиҳод: бузург ва хурд.

Калон Ҷиҳод. Баландтарин ва асоси зинаи ҷиҳод - шикорӣ барои баланд бардоштани ҳулосаҳои исломӣ, бо далелҳои раднашаванд ва далелҳо, ки боиси қабули ихтиёрии Ҳақ (Ислом), сифр, чунон ки гуфта шудаст ба ҳадяи муқаддас онон боша:

«Ҳеч маҷбуркуй дар дин» (Сура «Аль-Бакара», аят 256).

Агар музде ҳогад, ое тасдик карда шавад, ки имкон медиҳад барноми муборизаи қалом - бузург ҷиҳод, о вай раднашавандай дур аст, ҳоҳад ҳушк: Бале, вучӯд доранд. Масалан: ҳадяи онон бошад, ки ҳадяи баланд дорад, ҳадяи сурои «Ал-Фуркан» қуръони ҷиҳод бо истифода аз қуръон дават бузург аст. Дар сура буд дар Макка аст, ки дорандай иродай ҷиҳоди шифоҳӣ нозил шудааст.

Ҷиҳод ба таври шифоҳӣ, бо бовар қунонидан, роҳбарӣ кардани далелҳо ва ҷанг далелҳо, монанд ба гизо, ки шумо метавонд истифода бурдан дар ҳама ҷо ва беист давом мекард. Тасдиқӣ гуфт, мебошанд кирдори Паембар (баракати Худо), вай саҳобагонӣ, як мисол, ки нишони доданд онҳо аст. Ҳама медонанд, ки ҳангоми дар Макка, Паймбар (баракати Худо) пулҳои дар идома ридинг сол танҳо даъвати ба Ислому, роҳи Худо ҳаким ҳулоса бо мавъизаҳои зебо. Байд аз Ҳалой дар Бенавоен, давомӣ дар дарс аввали, Инҷуни оид ба ҳазинаи танҳо ҷиҳоди шифоҳӣ, даъват ба Ҳақ. Паэмбари Худо (ъ баракати Худо) дар давоми 13 сол дават мардум ба Ислому, ва катто баъз аз ин, дар муддати панҷ сол Казо дода мешавад лест ва камзамон амалиети ҷангӣ, ба ғайр аз иникоси ҳамлаҳо аз ҷониби он. Байд аз ин низ Паэмбар (баракати Худо) ба

ҳокимони Византия, Форс, Миср, Яман, Эфиопия, бо Масофаи ба Ислом сафирон ба фиристод. Ҳамеш мусулмонро ъушдор дод, ки зарур аст (маной):

«Ту призываи мардум ба роҳи Ҳудо ҳикмат ва красивыми проноведями, ва веди бо онҳо дискуссию худи зебо нутқ дошта ошно шуд.» (Сура «ан-Нахль», аят 125).

Аз ин рӯ, мусулмон тарихшиносон менависанд, дар борай он, ки аз чор се ҳиссай, ки Исломро ҳади саросари ҷаҳон қабул кардаанд, ки бо истифода аз (тавассути) зебои зобо қабул кардаанд. Ҳурон аллакай тӯхфаи зебогия мардум табии ба Ҳақ гузошт.

Мо ҷиҳоди шифоҳиро дар самаранокӣ самаранок гардондем ва ў далел аст, ки пас аз тавакуфи ҷанг ҳангоми Ҳудайбие (ҷангги руҳдода тӯхфаи замони Қазрати аст, ва ва баракати Ҳудо) ва ба имзо расидани маблағҳои сулҳ, ки дар идома идома дошт. Ислом дар идома қаблий даҳ сол азо дода мешавад. Аз ин рӯ, Ибни Исҳак ва Зӯҳри (ҳа ҳоҳад кард, бо онҳо Ҳудо) изҳор намуданд, ки Паембар (ъ баракати Ҳудо) гуфт, ки ҷаҳон басташуда бо паганҳо Ҳангоми Ҳудайбие аст, ки бузургтарин нирбатзии азлом. Тӯхфаи онон бошад дар сулҳшартномаи ном аз пирузии Некӣ. (Сураи Фатҳ, ояти 27).

Аз ин рӯ, зарур аст, ки даъват кардани Мардум ба мавъизаҳо, далелҳои мантиқӣ, акул ҳулоса, насиҳатҳои зебо ва ба ҳуд олигарон рафторӣ. Пайравони Шадид, назарияҳои фавқулодда ба ҳамаи онҳое, ки на аз паи онҳо медиҳад Ислом дод, ки коғирон ва мегланд, ки бо онҳо зарур аст, ки боиси ҷанг, ки ба онҳол лозим аст, нобуд, банг он ва оно молос мебул ва мумкин аст, ки онҳо хиенат ва хайра.

Калон ҷиҳод низ дар бар мегирад, ки мубориза бадтар аст, дилчашттар. Олимони исломӣ мегянд, ки яке аз муҳимтарин намудҳои ҷиҳод аст, камчинин гузаронидани мубориза бо ҳуд нафсом (бо ҳудат). Зарур аст, ки ба одамон тарбияи манавӣ, ҷунун имон дар қалби онҳо, такмили дин, таҳвият бахшида, дар онҳо муҳаббат ба Ба Ҳудои таоло ва Паймбараш (ъ баракати Ҳудо). Барой он ки амай ин зоҳир шуд, зарур аст, ки ба баланд

бардоштани дониш, омӯхтани илм, ҳадяи ғайратманданаи ёдбуди Худо барои хизмат ба ва. Дар аст, даъват бо чиҳод аз худ *его* (нафсом), ҳавасҳо. Паз аз ҷониби Паембар (баракати Худо), рассоми саҳобагонӣ тарбия ёфтааст.

Зеро Паембари Худо (ъ баракати Худо) джихад бо нафсом, алъюл аз ҳама бузург джихадом. Баъди бозгашт аз ҷанг Паембар (ъ баракати Худо) гуфт: «*Мо хурд джихада баргаштанд ба большому джихаду*». (Дайлами). Ин ҳадис ба ҳозирон ҳамчунин Сархатиби, Байҳаки. (Аджлуни «Кашф фуль хафс». Т. 1, саҳ. 424; дар китоби «Ал-Фидъе валь-бутулат». Саҳифаи. 44; «Итхраф». Т. 7, саҳ. 413 ва гайра).

Низ ин ҳадис боз қатори дигар ҳадисов: «*Киро муджсаҳид (яъне шахсе, делающий джихад) – он қӣ ба шумо мубориза бо худ нафсом*». Ҳадис ба ҳозирон Тирмизи, Байҳаки аз Абдуллаҳа писари Амра, бигзор бо онҳо Ҳаром. Паембар (ъ баракати Худо) воспитывал пайравони хурдро бузург джихадом. Зеро қалон джихад зарур аст, сарф тамоми ҳаести Паембари Худо (ъ баракати Худо) пеш ва баъд аз хурд джихада ҳамеша даъват мардум ба большому джихаду. Он гоҳ, ки джихад бо худат аст, асосан, тавр ва ба ибораи дигар Абдуллаҳа ибни Умар (ҳа ҳоҳад кард, бо номи Худо), ки гуфт: «*Ту веди джихад бо худ нафсом, проведи джихад бо он*». Ҳамин тавр менависад Ибни Аби ҷаҳаннам-Дунъя дар китоби «Мухасабату аи-нафс» (нигаред ба «Ал-Бутулат», саъ. 44).

Дар яке аз ҳадисов гуфта шудааст: «*Беҳтарин джихад – ин мубориза ту бо худ его ва бо худ страствами ба хотири Худост*» (Тирмизи, Ибни Хиббан, Дайлами). Аз ин высокочтимых ҳадисов мо мебинем, ки даъвати ба дини Худо, ки бо истифода аз далелҳои логических ваҷҳе, инчунин мубориза бо худ страствами мебошанд джихадом, зимнан бузург джихадом.

Экстремисты ҳамон нест, придают аҳамияти бузурги джихаду аз худ нафсом, маҳдудият беруна атрибутикой. Ва тамоми смута, посейнна яхшид, аст, дар натиҷаи набудани онҳо мубориза бар зидди худ нафса, ки бар зидди рӯи шаҳват худ.

Хароҷоти маблаг дар роҳи Худо, яъне закот, қӯмаки мечетям,

медресе, нашри адабиет, сохтмони пулҳо, роҳҳо, гузаронидани обва ғайра низ мебошад джихадом.

Бинобар ин, бузург заблуждением намояндагони экстремистӣ ҷараёнҳо ва сект аст, даъвати мардум ба карданӣ, смуте расидааст, ки онҳо имрӯзҳо ба джихад. Он зараре, ки вахҳабиты нанесли мусульманам в Догистон, Чечне, Сурия ва дигар нуқтаҳои земного шара, дид, ки тамоми ҷаҳон. Дар бораи уроне, нанесенном ҷамъият дар маҷмӯъ, ва гап не рост меояд, то он бузург аст.

Дастгирии джихад – ин мубориза бо аслиҳа дар дasti, ки идома дорад ва дар сурати мавҷуд будани шароити баъзе вақте ки мусульманам ое имкон озодона исповедовать худро религию, иҷро динӣ ҳомиладорӣ, вақте ки онҳо дучори хонаводагӣ, унижениям ва репрессиям.

Дар Священном онон бошад ба ягонагии Худованӣ мегӯяд (ба маънои):

«Худо манъ мекунад шумо бошад, ки ниятҳои нек ва одилона нисбати қасоне, ки бо шумо мечайгиданд, аз дин ва на изгоняли шумо аз ҳуд, ки ҳостанд тасарруф қунанд. Худо дӯст дорад одилонаи (одамон)» (Қуръон. Сура «аль-Мумтахина», аят 8).

Пас ба саволи «ое номи джихадом қасоне низомии амалҳо, ки террористы ва имрӯз боиси дар исламских қишварҳои», як однозначный ҷавоб: Не, нест!

Ин амали называются смутой, противостоянием Исламу ва мусульманам. Пешбурди լъангъо ва қуштори инсон комилан аст, ки мақсади Ислом. Одамоне, ки имрӯз взялись барои «паҳн кардани Ислом» бо роҳи пешбурди ҷангӣ зидди федератсияи давлатдорӣ, ба дараҷаи воюют бар зидди Ислом аз бар зидди Русия. Бояд икрор шуд, каме дар ҷаҳон давлатҳои, ки дар он мебуд, то озодона, чӣ дар Русия, имкони призываӣ мардуми ба Исламу. Аз ин рӯ, одамон, объявляющие ҷанг дар ҷунин шароите, ки ҳастанд, ки душмани шумоянд, дар навбати аввал, Ислом, ва он гоҳ ва Русия.

Джихадом никак не, мумкин аст аз ҷониби ҳамла ба пулис

заметки ва деҳот, аксар вакт ўҳдадор шуданд барои муайян мукофотпулиҳо. Яке аз интихоб ваххабитами «амиров» дар қарор, қабули қарори худ конфронт, менависад: Агар дар ҷаҳон ягон мусалмон кишвар ба касе е ҳама ба қӯмаки молиявии бидуни мувофиқа бо онҳо, бо чунин давлат онҳо потребуют ҷавоб. Дигар онҳо избранник гуфта будам, ки мо захватим Маскав, установим бар Ватиканом зеленое парчами. Сеюм, мегӯяд: «Мо наведем тартиби». Ба ҷӣ боиси ин одамон ва онҳо безответственные аризай мо имрӯз мебинем. Ва ҳеч шубҳа дар он аст, ки ҳар яке аз ин «амиров» ба таври комил медонад, дар бораи он, ки ҷизе, ки онҳо творят, надорад ва муносибатҳои ба джихаду ва ба Исламу.

Бояд қайд кард, боз, ки ҳамаи деҳот ва шаҳр, мушкилоте, ки Паембари Ҳудо (ъ баракати Ҳудо) ва ҳамзамон ҷанг буданд, «дар ал-харб», яъне населенные pips, сокинони онҳо эълон ҷанги Исламу. Вакте ки ба Ҳудову Паембараши (ъ баракати Ҳудо) ҳудованд намояндағони бисер неМусулмон племен аз ғуногуни деҳот ва шаҳрҳо барои он ки бандад бо ў сулҳ баста, пас Паембар (ъ баракати Ҳудо) ба қабули онҳо ва заключал бо онҳо шартнома.

Онҳо растоптали васиятнома Паембар (ъ баракати Ҳудо), ки гуфт:

«Шумо баъд аз ман покину шумо, ки возвращайтесь ба заблуждению, убивая якдигар» (Бухари).

Ин ҳамчунин шаҳодат медиҳад, ки ҳамаи қасоне, ки дозволяет күштори мусулмон мебошанд, ҳариду фурӯши одамон, сбившимися бо роҳи Паембар (ъ баракати Ҳудо).

Дар достоверном ҳадисе омадааст: «Пўсидани тамоми ҷаҳон, аз он несту нобуд назди Ҳудо осонтар аст, аз күштори як мусульманина» (Тирмизи, Насаи).

Бояд тазаккур дод, ки маҳз ҳамон манъ күштани мусулмон, манъ аст күштани ва ҳар неверующего, ки дар ҷаҳон бо мусулмон. Як ҳадис аз Паембар (ъ баракати Ҳудо), ки дар он гуфта шудааст, ки убивший нодуруст нишон, ки дар ҷаҳон бо мусулмон, на почувствует ҳатто запаха Биҳиштанд. (Муслим, Тирмизи, Насаи)

Акнун фикр кунед, ки онҳое, ҳазорон ва ҳазорон одамон, бар

ва взорванных «джихадом» террористон гуногун қанори ҷаҳон, дар бораи онҳое, ки дар дили онҳо вселили тарс, дар бораи онҳое, ки обобраны, маҷбур буданд, тарк родные чой ва переселиться, дар бораи разрушенных онҳо деҳот, дар бораи Мусулмон занон фатво меҳоҳанд ва қӯдакон, ки маҷбур буданд, тарк худро ба Ватан ва ба хона ва ғ. Дар қадом аз ин Ислом дар қадом Шариате дозволяется нападать ба занони ҳомила, лежащих дар роддоме, ба қӯдакон, беморон, немощных стариков, ки ба онҳо Ҳудо бештар милостив, аз сӯи дигар, күштани ва ба онҳо таҳдид намояд, агар ҳатто онҳо мебошанд немусульманами Ое Паембари Ҳудо (ъ баракати Ҳудо), ҳатто вақте ки посыпал нерӯҳо ба газават (чанг), ки предупреждал дар бораи он, ки ба трогали стариков, занон, қӯдакон, священнослужителей, ки дар қалисоҳо, мардум машғули мирным мушкилӣ рушд мекунанд, ба рубили дараҳтон ва гайра?! Паембар (ъ баракати Ҳудо) фармуд, ҳоло муносибат бо эҳтиром намекунанд ва амалӣ нест, садақа ба ғайрияҳудиен баҳшид, попавшим дар асирий ба мусульманам. Дар Священном онон бошад як аят, восхваляющий саҳобагони Паембар (ъ баракати Ҳудо), ки ҳатто агар худро дӯст доранд ва эҳсос ба душанбе меоянд, ки дар гизо кормили ин пленников (Куръон. Сура «ал-Инсан», аят 8) (Ниг. «Мухтасару тафсир Ибни Касир». Т. 3, саҳ. 76). Пас Ислом имрӯз ба амалӣ нест раҳмати, садақа ва деликатность ҳатто дар вақти чанг. Террористы ҳамон убивают мардум, пугают онҳо, взрывают ва ғ.

Табииин Муджаҳид, ҳа ҳоҳад кард, бо номи Ҳудо, гуфт: «ба ягонағии Ҳудованд ниспошлет ба бошандагони Азоби чесотку, онҳо расчешут гӯшт то устухон. Онҳо музде ҳоҳад: оварад, ое ин ба шумо мучения? Онҳо ответят: «Бале». Онҳо мегӯянд, ки ин мучения онҳо барои қасоне притеснения мусулмон дар рӯи замин аст» («Итҳаф». Т. 7, саҳ. 172). Қадом ҳамин чесотку Он ниспошлет дар рӯзи Қиемат ба онон, ки овардаед, мусульманам он қадар қалон зарар ва мучения?! Дар ҳадисах прокляты қасоне, ки сеет смуту.

Дар высокочтимом ҳамон онон бошад гуфта аст (маънои):

«Ин одамон, ки подвергали мучениям мардон ва занон аз ростӣ имондорон ва раскаялись, уготовано муносибати бераҳмона ҷазо ба Ҷаҳаннам, ва онҳо ният доранд, ки мучения зуҳуроти номатлуб» (Қуръон. Сура «ал-Бурудж», аят 10).

Боз як падидай ачиб аст: бисер главари террористӣ группировок, рассказал касоне, ки ба онҳо ҳамсоли, дар бораи величии «худ джихада», аз марг дар роҳи Худо, послав онҳо ба ҷанг, ҷаро, шавқовар, худи убегают ва прячутся? Агар он ҷизе, ки онҳо мегӯянд, як джихадом ва погибший дар ин маврид – шахид, ҷаро онҳо худ ба ҳудашон убегают аз он ҷо, ки онҳо метавонанд мурдан?

Мубориза бо худ нафсом (ego, страстями), тавзех Ислом бо истифода аз забон, ҳароҷоти маблағ дар роҳи Худо, паҳн кардани Ислом ва он возвеличивание – ҳамаи ин аст, джихадом, зимнан бузург джихадом. Ва «ваҳҳабитский джихад» – он ҷизе дигар, ҳамчун бузургтарин мазкур смута.

Аз кровавых проступков тарафдорон гояҳои ифротгарой дар ҷаҳони мусоир шаҳсе, далекому аз дарки ҳақиқӣ аз арзишҳои Ислом, тарзи мусульманина пешниҳод карда мешавад, ба нарми гуфт, дар негативном нур, ва дигар маротиба мусульманина отождествляют бо террористом. Он чиро, ки ба терроризм? Терроризм – идеология зӯроварӣ, амал зӯроварӣ амалҳои гайриқонунӣ, ки барои устрашение, запугивание, фурӯ е нобуд кардани он барои ноил шудан ба намудҳои гуногуни гуна мақсадҳои.

Чунин назари мардум, несведущих дар Ислом, ое мебошанд, ки беспочвенными, бо назардошти ҷорабиниҳо, происходившие даҳсолаи охир ва он чиро, ки рӯй медиҳад, дар ин бора дар ҳовари миена. Ин одамон, ки бо он дар хотир назар ҳамчун мусулмонон, ҳондани Қуръон, ки доранд, ба забони суханони мисли у мусулмон аст, вале дар асл творят ваҳшатнок. Ва ҳар маҳз дар бораи чунин одамон Паембар (ъ баракати Худо) предупреждал мо:

«Дар замони наздик ба Охири дуне папкаҳо одамон ҷавон бо солҳо ва бестолковые умами, ки бо произносить суханони

бөхтар аз офаридани (янье, Паембар, ъ ва баракати Худо), аммо онҳо омад аз Ислом низ монанди стреле, ки намепарад аз пробитой чизро амиқ ҳис мекунад дичи. Имон аст, ин мардум нест, густариш, дар зер ба онҳо глоток...» Бухари («Сахих», № 3611); Муслим («Сахих», № 1066).

Аз чумла, пас, чӣ ҳодиса рӯй дод, ки имрӯз дар ховари миена, дорои диаметрально мухолиф гояҳои принсипҳои ислом. Ташкилот, ки именовалось гӯе «Исламским давлат», объединила ҳама аз ҳама бадтарин, ки творил ягон инсон дар рӯи Замин. Пӯсидани тамоми шаҳру нобуд кардани иншоотҳои фарҳангӣ, подрывы ороишоте олимони зиеде кушта дар ҳама извращенных ва шаклҳои он аст, ҳанӯз як рӯйхати пурра. Зиеда аз ин, ҳамай он фориг мешавад дар видео ва монтажировалось дар хеле сатҳи баланди қасбӣ дар сатҳи баъд аз он тиражировалось дар шабакаи ҷаҳонии Интернет. Дар ҳамон ҷо ва ба кор ба онҳо қасбӣ вербовщики, ки умело манипулируя сознанием ҷабрдида, ложно трактуя сатр Мушарраф Куръон ва суханони Паембар (ъ баракати Худо) дар угуду худ бошад, пополняли худро секты ҳамай нав адептами.

Ҳамай ин аст, притеснением (зульм), ки дин никак не приемлет. Паембар (ъ баракати Худо), передавая суханони Всемогущего ва Бузурги Худованд, гуфт: «Эй бандагони Ман, ки бар Ман ҳаром беадолатӣ Худ ва дод, ки он запретной меж шумо, то притесняйте ҳамон яқдигар!...»

Абарқудрат ва Бузург, ки Худо ҳаром Худ огоҳ аст ба амалий нест беадолатӣ, ва ту ба онҳо бошад, несправедливыми нисбат ба яқдигар ва ҳаром ба ҳар як шахсе беинсофона рафтор кардан нисбат ба дигар, на ба зикр аст, ки беадолатӣ комилан запретна ростхатга. Ҳамчунин дар ҳадисе Паембар (ъ баракати Худо) гуфта шудааст, ки беадолатӣ обернется дар Рӯзи қиемат густым мраком. Куштори мирных мардум, хоъ мусульманин е не, аст, тягчайшим грехом, ки инсон бар онон пеш аз ҷазо. Таҳвил аз суханони Абдуллаҳа бин Амра бин ал-Ро дар канори худ шинонд (бигзор бо Худо кардани ду), ки Паембари Худо (ъ баракати Худо) гуфт:

«Дар шумораи калонтар аз мункар дохил мешаванд придавание сотоварища Ба Худо таъоло Худо, ослушание падару модар, куштори одам ва ложная клятва» (Бухари).

Ҳамчунин қобили зикр онҳое, ки худи ин нест, гӯе, аммо дар ҳама ғуна роҳ оправдывает чунин амал ва е кўмак дар ин, онҳо як соучастниками ин куштор. Паембари Худо (ъ баракати Худо) гуфт:

«Касоне, ки ҳоло дар грехе ҳарчанд полусловом, он мегардад, соучастником ин гуноҳ».

Динй безграмотность, набудани фахмиш ҳақиқӣ арзишҳои Ислом аз сабабъои асосии он, ки чунин секты пополняются одамони нав. Дар тўли якчанд садсолаҳо тамаддуни исломӣ являлась хранительницей фарҳанги некий ва шафқат ва образцом барои боқии чаҳон. Мусулмонон, покоряя қабилаҳои ва мардумони, ки принуждали онҳо ба насильтственному андешидани мусулмон вероучения, ки барои табдили ин дин дар мировую.

Бо таваҷҷӯҳ нигаред, дар як охирон аз ҳасти Паембар (ъ баракати Худо).

Моҳи Рамазон, рафта буд, ба 8 соли хиджры. Паембар (ъ баракати Худо) таҳти сарварии десятитысячным войском чӣ ваҳӣ ба Мекке. Тарс, охвативший мекканцев ҳангоми шакли нерӯҳои мусулмон, онҳо маҷбур дод дур шаҳр бе мубориза. Паембари Худо (ъ баракати Худо) дохил шудам дар шаҳри ҳамчун ғолиби. Совершив двухракаатный намаз дохили Каабы, он маҳфили ба собравшимся атрофи он мекканцам: «дар Бораи қурайшиты, ки шумо имон овардаед, ки ман корро бо шумо?». Гуфтанд: «Мо интизор, ки аз ту некӣ, дар бораи великолушний бародар ва писари великодушного бародарон!». Он гоҳ Паембар ва аҷами ва сиеху, гуфт: «Имрӯз шумо услышите упреков! Ступайте, ту озод!».

Фасод ва доброта, проявленная Пророком (ъ баракати Худо) нисбат ба он одамоне, идолопоклонникам, дар давоми сол убивавших, изгонявших мусулмон ва пытавшихся хосташон, бо шахсе, ки ба замин общину мусулмон ва худи Паембар (ъ баракати Худо), поразила ва сокинони Атрофашро то умқи рӯҳи, ки баъдан

боиси он, ки аксари мекканцев намуданд Ислом.

Дин, Паембар он гуфта шудааст, ки дар Священном онон бошад, фиристода милостью барои ҷаҳониен, наметавонад, ки ба гузаронидани деструктивный хислати. Бисер изречений Паембар (ъ баракати Худо) ва сатр Мушарраф Шудааст ҳимоят ба ҷаҳон, хисоб, навъ миннатдории-некӣ - , созиданию ва рушд, вале ҳастанд, одамоне, ки агар намехоҳам, замечают ин ҳама. Қуръон, характеризуя дар онон бошад мусульманскую умму, мегӯяд, дар (маънои):

«Шумо мусулмонон, як андоза беҳтар аз ҷамоатҳо, (ки Худо оғардааст, ки дар рӯи замии (барои неъмат ва манфиатҳои башарият); шумо повелеваете содир благое, ва запрещаete ҷодуи ҳуд пориҷаемое, ва имон овардаед, ба Худо». (Қуръон, 3: 110)

Яъне қуръон тасвир мусулмон чӣ тавр одамон имондорон, совершающих пешопеш ва предстерағающих аз анҷоми бад. Пас ж метавон гуфт дар бораи қасе, ки ворид мешавад, ҳуд ин тавсифи?

Мусулмонон мебошанд, ки дар ҷомеа ҳеле бузург ва наздикини Всевышним Паембар (ъ баракати Худо), посланного барои такмили благих нравов, ва аз ин рӯ, мо маблағи он бошад, ки намунаи он дар ҳамаи одобряемом.

Паембар Муҳаммад (ъ баракати Худо) буд васила милостивым аз мардум, зоро ки ӯ любимец Худо, ва Он научил маҳз он ҳақиқӣ дин. Ҷӣ тавре ки мо аллакай зикр, як аят Шудааст, ки дорои чунин маъно:

«Ман фиристод, ки ту (Муҳаммад) танҳо ҳамчун раҳмати барои ҷаҳониен (барои ҳамаи оғаридани)». (Қуръон, 21 : 105)

Қуръон аз Ҳуд номҳои дод, ки ба ӯ ду номи – Рауфун ва Раҳим, яъне сострадательный ва меҳрубон аст. Паембар (ъ баракати Худо ва ҳудаш ҳамеша мегуфт: «*Бошад, милосердны, сипас, ба шумо ҳоҳад милосердны*». Боз мегуфт: «*Ба он қасе, ки немилосерден, немилостив ва Худо*». Сподвижник Анас (ҳа ҳоҳад кард, бо номи Худо) таъкид намудаанд: «Ман дидам, инсон, бештар

добродушного ва веселого дар оила, аз паембар Мұхаммад (ъ баракати Худо)».

Ва ин – дини Ислом!

Дар Ислом ҳамаи аъмол инсон дар оғоз бо калимаҳои «Бисмилляхи ррахмани ррахим». Агар онҳо тарчума, он маъни тофтаанд: «Ман оғоз бо номи Худо, худои раҳмон ба ҳамаи онҳое, ки дар ин нур истифода, ва танҳо уверовавшим аст».

Яъне аз ин суханони равшан аст, ки Он Худо Кист ва Ислом таълим медиҳад, ки мо бояд бимонад.

Паембар Мұхаммад (ъ баракати Имон ҳатто дар бузургтарин тяжкий барои он рӯз проявлял, садақа. Тасдиқи он – дар сурати аз он ба ҳаст. Вақте ки Иброҳим (ъ баракати Худо) рафт ба шаҳри Таиф, то даъват мардуми он ҳидоят, ў умедвор буд, ки дар онҳо дастгирии, зеро дар он чо зиндагӣ мекарданд хешовандони ў, аз тарафи модар. Вақте ки ў вориди Таиф ва табдил призывасть, пирони шаҳр ҷамъ ҳоҳад ҳамаи невежд, глупых мардум, мальчишек дод ва онҳо ругать Паембар (ъ баракати Худо) ва қидать дар он камнями. Якчоя бо Мұхаммадом (ъ баракати Худо) буд, ки он яхудии сподвижник Зайд бин Харис. Ў заслонял собою Паембар (ъ баракати Худо), кори ҳама, ба сангҳои на попадали дар он. Вале, увы, Паембар (ъ баракати Худо) поранился, ва онҳо низ ба боғи, ки принадлежал мекканцу – яке аз заклятых душманони Паембари Худо (ъ баракати Худо). Опечаленные случившимся, Мұхаммад (ъ баракати Худо) ва ў сподвижник спрятались нест. Ва дар ин чо Паембар (ъ баракати Худо) ногаҳон шунид овози ангела Джабраила (ъ), доносившийся аз осмон. Дар Он ҳайати ба Мұхаммаду (ъ баракати Худо тоҷикистон мутобиқ намуданд: «Он медонад, ки аз ту дар ҷавоб гуфт ту ба мардум, ва дар ин чо ба ту, ки бо покорностью омада аз Худо фариштагон кӯҳҳо, шумо метавонед повелеть онҳо ичрои ҳар гуна ҷазо». Шаҳри Таиф менамуд ва байни ду кӯҳ. Ва фариштаи пешниҳод намуд, ки: «Мехоҳед, ки мо обрушим онҳо дар шаҳри?» Балки Паембар (ъ баракати Худо) гуфт: «Не, ман ҳанӯз умедворам, ки Он ҳоҳад ба онҳо потомство единобожниками (поклоняющимися ягона биеем

ба Худо – Худо)».

Ое кофӣ нест танҳо яке аз ин ҳодисаи, ба расми садақа Паембар (ъ баракати Худо ва дин! Мухаммаду (ъ баракати Худо дода буд, ҳукуқ нобуд ин миллат, Худи Худо фиристод фариштагон ба он ва ба Ӯ, сарфи назар аз ҳеч ки гуноҳони онҳо

Ҳатто дар вакти набард кунад, ки дар гузашта мусулмонон обращались бо душманони эҳтиромона, проявляли, садақа нисбат ба онҳо. Намунаи он – хомӯш, произошедший из знаменитым наибом имом Шамиля (достонӣ предводитель горцев Доғистона ва Чечен дар мубориза бар зидди колониальной сиесати россияи подшоҳӣ) Ахбердилем Мухаммадом.

Дар 40-ум шуд, ки дар асри 19 Ахбердиль Мухаммад возглавлял қисми нерӯҳои имом Шамиля. Дар яке аз набард кунад буд убито бисер душманони. Дар он давру замон дар царских сарбоз буд скверный урфу одат – бурида сар е гӯши бар мюридов (то он гоҳ, ки даъват ҷангварони имом Шамиля) ба предъявив онҳо, ба даст овардани мукофоти пулӣ. Ва дар ин ҷо наиб мефиристад худ хосадорон похитить священника аз лагери душман. Онҳое, боиси ду фарзанд, ва дар ин ҷо, аљиб ин аст, барои онҳо, Ахбердиль Мухаммад ҳоњиш менамояд, ки саркоҳинон дафн бар сарбозон христианскому обыччаю. Пас аз шағалу ҳамаи убитые, ръть ҳамон қабрҳо помогали сипохиен наиба. Пас аз чунин благородного поступка намояд, ки ин варварский урфу одат сарбозон, «дикари» бо Қафқоз привили хуб нравы царским афсарон ва сарбозон.

Дар ин ҷо мувофиқ низ боиси таъриҳӣ далелҳо давраи Кавказской ҷанг, то ба ҷои дар Имамате Шамиля. Таъриҳшиноси Р. Магомедов менависад, ки ‘Абдураҳман, зять Шамиля, тарк берун маълумот дар бораи мондан беглых ва асироне сарбозон дар Имамате. «Беглых русҳо сарбозон ва афсарони, казakov дар Шамиля буд, ки хеле бисер аст, ва ӯ хеле қадр онҳо. Барои асироне ва перебежчиков наздикии Ведено соҳта шуд алоҳида дехаи бо қалисо ва костелом» (на препятствовал зиндагӣ мувофики худ ба боварӣ асосефта ва соҳтмони маъбадҳои).

«Дар пойтахти Нишопури зиндагӣ мекарданд, русҳо, поляки,

грузины ва бисер дигар русскоязычного люду. Зиндагӣ дар баробари горцами ва ҳангоми худ боварӣ асосефта», - менависад дигар нависандаи историк Шапи Казиев.

Шарҳи зиндагии Шамиля дар Калуге баъд аз он пленения, муаллиф менависад: «Повидать Шамиля худованд ва побывавшие ў дар асорати сарбозон. Онҳо кланялись имаму, ва вакте ки онҳо спрашивали, гуноҳони онҳо ин корро, отвечали: «Пас, эй касоне пленным ва хуб буд, ки аз Шамиля зиндагӣ е ки проезжал ў. Обижать мо на приказывал ва каме, бывало, чӣ пеш аз он шикоят, ҳозир маҳрум пленного ва ў ба худ, ҳа, боз ба накажет обидчика».

Таъриҳшиноси Моше Гаммер, менависад, ки «Шамил ҳеч гоҳ навязывал муроҷиат ба Ислом. Ҳамаи онҳое, ки придерживались худ имон, обитали в «бо забонҳои русӣ поселении» дар наздикии зисти имом аввал дар Дарго, он гоҳ Нав ба Дарго. Дар ин ҷо онҳо буд, ҳукуқ ба зиндагӣ бо худ обычаям ва анъанаҳои. Буд, дар он ҷо ва православная калисо ва саркоҳин»[5, с. 261].

Ин ва бисер монанд далелҳо гувоҳӣ медиҳанд, ки дилҳоҳ ҷои дигаре, ва ҳеч киро Ислом нест применял мекунанд.

Имрӯз дар бисер гӯшаву канори замин аз тарафи қуштори дорусозӣ бегуноҳ, мардуми террористические санадҳои зидди тамоми ҳалқҳо, сунъӣ аз сӯи таъсис ефта мешаванд, приводящие ба кровавым столкновениям, намедонанд охири. Сабаб – нодонӣ ва норасоии боварӣ дар ҷомеа.

Ҳамчунин Ислом имкон наносить зарап ба ҷисми худ, худ душ, обижать дигар е ҳатто фақат запугивать. Паембар (ъ баракати Ҳудо) гуфт:

«Касе, ки прыгнет бо ҷойҳои баланд ва мурд, мисли касе, ки убьет худи худаш, ҳоҳад, ки бошад дар вечном ҷаҳаннам ҷовидон прыгающим. Кӣ мурд, выпив заҳри низ ҳоҳад буд ва дар суннати абад пьющим заҳри ва ҷовидон умирающим. Он кас, ки убьет худ корд, ружъем е чизе дигар, ҳам, ҳоҳад, ки бошад абад, ба азобе ва қуштани худ».

Он дар онон бошад мегӯяд, (маънои):

«Хурмову худ! (совершая чӣ оварда мерасонад шумо ба ин).

Худованд Милостив ба шумо (запрещая шумо ба он)» (сура «аи-Ниса», аят 29).

Касоне, ки привязывают ба худ бадан взрывные дастгоҳ ва халалдор худ дар людном ҷои, мебошанд самоубийцами, зоро самоубийца бокӣ ҳоҳад монд алангаи Отashi то абад, ки дар бораи чӣ ҳабар дода мешавад, ки дар вышеприведенных манбаъюни.

Агар ваххабиты ҳоҳад нагардад оети ва ҳадисы барои тасдиқи суханони худ, ое шитоб ба онҳо имон, аввал санҷед, дуруст аст, ки ое онҳо толкуют Куръон, сверъте онҳо тасдиқи бо амркунандагон тафсирами (толкованиями), ҳадисами ва шарҳҳои олимони бузург-богословов. Агар шумо дар силаҳ он расми худ, пас спрашивайте дар знающих олимон. Зоро онҳо асосан толкуют оети ва ҳадисы бо салоҳиди худ барои он, ки завлекать ба худи мардум.

Ҳамчунин зарур аст, ки ба ед доред, ки мусулмонон масъули ҳудро маънавӣ облик, чунон ки пеш аз мусулмон ва ҳам дар назди одамон, исповедующими дигар религию. Аввалин ҷизе, ки ба чӣ бармеангезад Куръон - ин ҷаҳон.

Асоси морали ислом аст, садақа, ҳикмат, самопожертвование, благонравие, бахшиш менамояд.

Ва вазифаи ҳар як мусулмон аст – ба муносибат ба ҳамаи одамон бо добром. Дар яке аз оет Мушарраф Шудааст ӯрӯйон повелевает мусульманам ҷавоб добром ҳатто онҳое, ки причиняет онҳо бад аст.

Паембари Худо (ъ баракати Худо даъват мардум ба миролюбию, ба риояи канонов Ислом ва полнейшему накардан аз зӯроварӣ бар инсон. Ӯ мегуфт мусульманам: «Имон доранд, даст қашидан аз ҳар зӯроварӣ; бигзор не, ба ростӣ ба имондорон бошед на поддержит зӯроварӣ»

Дар Ислом нест ҷойҳои хонаводагӣ ва террору!

Таҷрибаи таърихии муштараки сулҳ сосуществования гуногун мазҳабҳо кафолат дода шудааст, этникӣ ва ҳалқҳои қаламрави Ҷумҳурии Дӯғистон

Ҷумҳурии Дӯғистон яке аз фаромиллии ва густонаселенных субъектҳои ФР. Дар ин ҷо ба ҳурд ҳудуди проживают намояндагони беш аз 100 милали муттаҳид ва народностей, ки аз онҳо 30 қуллӣ ҳалқҳои ва онҳо подгрупп. В ҷумҳурии не титульной миллат, балки вай сиесӣ атрибутами наделены дар айни замон 14 этносов ҷумҳурии тоҷикистон. Аз рӯи шумораи аҳолии Ҷумҳурии Дӯғистона мегирад 25-уми ҷои дар ФР.

Дӯғистон - ин неповторимый ҳуд многонациональности субъекти Федератсияи россия, ки дар стыке Аврупо ва Осиё, Шарқ ва Ғарб, инчунин се динҳо ҷаҳонӣ (масехӣ, исломӣ ва буддийской).

Бисере аз асри муғулҳо Дӯғистона существовало бисер феодально-сиесӣ, миллӣ образований сарварии ханами, уцмиями, шамхалами.

Дар ҷунин шароит Дӯғистонские этносы ба соҳраниться, находили муассири сиесӣ қарор, ки мирное муштарак ҳамзистии осоишта ва ободкории ҳаёт дар умумӣ барои онҳо ба қаламрави: Маҳаллии историографы саразМухаммеда-Рафи(XIV.в.)тоб Гасана Алкадари (XIX в.), ки танҳо зикр намуданд межнациональные мешаванд, балки умуман игнорировали миллии омили дар таърихи беспрерывных дохилӣ низоъҳо, ҷанғҳои барои истиқлолият, ки вели горцы, е дар дигар таърихан назаррас аксияҳои дар беруна е внутриполитической ҳаёт. Этнический омили дар конфликтных ъюлатњои чӣ тавр мебуд, умуман отсутствовал. Дӯғистон дар он давру замон буд, ҳамчунин многоязычен. тавре ки имрӯз аст.

Таърих гувоҳ аст, ки ҳалқҳо Дӯғистона ҳаргиз воевали зидди якдигар. Дар давоми садсолаҳо дар ин ҷо ҳамроҳ карда мешавад складывались механизмы худтanzimkunӣ қавмӣ муносибатҳои утверждались рӯҳи таҳаммулпазирӣ, гуманистические ҳуд асл ва принсипҳои институтҳои қавмӣ муюшират.

Ведущей баромад меңунад, мансубияти этникі ва конфессиональная мозаичность Догистона, ки чӣ гуна маҳсулот таърихӣ ҳамкории гуногуни народностей ва фарҳангҳо. Мавқеи ҷуғрофии месторасположение, дружеское, родственное ва висият ҳамкории байни гуногуни этносами Догистона, отличающимися аз яқдигар ҳусусиятҳои фарҳанг, забон, анъанаҳои ва обычаями, ташкил медиҳанд табий зухуроти ҷаҳонӣ, илова уникальность картине миллии ҳайати ҷумҳурии тоҷикистон дар миқеси ҷаҳонӣ.

Многоязычие Догистона фаҳмонд, ки бо мушкилӣ онро табиӣ-таърихӣ дар муҳити. Баъзе селились дар ошкор, дигар осваивали ноҳияҳои кӯҳӣ. Ҳар яке аз народностей ифода частицу ягонаи як. Қадим гузаштагони шароити имрӯзази Догистонцев доштанд ягонаи прадоғистонский забон, ки баъдан распался ба мустақили забонҳои.

Таъриҳшиноси Р. М. Магомедов даъво кард, ки «аҳолии равон Нагоръя, аз ҷумла кореяи ҷанубӣ қисми шуд единим этносом. Этнокультурные тафовут табдил проявляться и усиливаться в Догистон на камтар аз 4000 сол пеш. То ин гузаштагони горцев гуфтанд, ки дар як забон ва принадлежали ба ягонаи фарҳангӣ».

Ҳамин тариқ, мағхуми «ягонаи Догистон» маънои онро дорад, ки Догистонские мардумони дорои решаҳои умумӣ абадӣ ягонагии.

Ваҳдат Догистона аст, ки шарти асосии мо таърихӣ мавҷудияти. Единообразная джамаатская ташкилоти таъмин карда шудааст. Кишвари кӯҳҳо монолитность, нейтрализующую ҳамаи дигарон тафовут. Дигар муҳим омили ваҳдати Догистона буд, ки ҳамроҳ дар VII-XV вв. он халқҳои ба исламу, ба исломии фарҳангӣ-динӣ анъанаҳои. Дар баробари ин худи своеобразный «роҳи мураккаб» адата ва шариата ва ҳамзамон ба сближению Догистона бо дигарон исламским ҷаҳон. Догистонские халқҳо мавқеи ценнейшим тысячелетним таҷрибаи муштараки шавад.

Догистонскому менталитету присуща хислати эътирофи обруй арзишҳои башарӣ ба ҳаёт нисбат ба бо арзишҳои миллӣ ва ба ин закономерно татбиқ мегардад ва арзиши миллӣ мебошад. Ба ин

мумкин аст, ба илова, ки дар чумхурии ҳеч гоҳ, бар хилофи дигар минтақаҳои ФР, на мушоҳида шудааст эксцессы байни ҳалқҳо ба хок навязывания ба якдигар ягон languages. Озодии шахсият, аз чумла языковая, монд бештари ҷеноностю дар назари аксари Догистонцев, аз чумла, дар ҷашмони ҷавон насли.

Намунаи сказанныму баромад мекунад Догистонская межнациональная оила, ки нақши бузурге дар мұтадил намудани равандҳои ҷамъиятӣ ва шуморай чунин издивоҷҳо дар Догистон ҳар сол меафзояд. Ва маҳз ин оила дар эътибори ҳуд объективной миллий сохтори таъмин бештар тесное ҳамкории байни намояндагони гуногун сатҳҳо, мусоидат преодолению националистических табъу эътироф, формируя таҳаммулпазирӣ ва эҳтироми миллий специфике, воспитывая широту кругозора ва гумманизируя шахсияти. Кӯдакон аз чунин оилаҳо одатан, баъзан бештар як бораз националистических предрассудков. Ин аст, шумо имкон медиҳад, ки, ба андешаи мо, баррасии межнациональную оила мисли як мусбат омили асл Догистонского ҷамъият.

Дар давраи муосир барои Догистонских ҳалқҳои махсусияти аст, пойдор нигоҳ доштани родовых робитаҳои. Агар пешниҳод ба онҳо дар шакли нақшањои аҳром, пас метавон дид, ки дар он асоси доранд риштаҳои оилавӣ, пас манғиатҳои тухума, яъне гуна, ки близниҳ ва дальниҳ ҳешовандон. Бар онҳо располагается земляческая ўҳдадориҳои ба намояндагони ҳуд дар деха, ноҳия, миллат, ва танҳо ба оянда зинаи болоии дода мешавад, афзалият ба таҳқими қавмӣ робитаҳои. Дар ин маврид приоритетность дар маҷмӯъ суст мегардад пешрафти поен-ба боло. Лозим ба едоварист, ки дар ин маврид он аст, эҳтимол меравад, дар бораи рафтари стереотипах, аз ҳусуси ба таври қатъӣ қоидаҳои зикргардишарҳо.

Шахсияти Догистонцев мумкин аст пешниҳод дар шакли старинной многоярусной бурчи таҳқурсии он ташкил медиҳанд, мансубияти этникӣ («Ман-кумық», «Ман-аварең», «Ман-даргинең»), конференсияи («Ман-Догистон») ва лъамъиятъои миллию фаръянгӣ давлатии шахсият («Ман-rossиянин»).

Мафхуми қавмӣ шахсияти в Догистон трактуется ҳамчун муайян намудани шахси ба мансубияти худ ба ин е он этносу, ва чӣ тавр бо назардошти худшиносии.

Хусусиятъои-территориальная (конференсия) шахсияти Догистонцев пешниҳод карда шавад, ҳамчун як социокультурное фазо, ки дар он сельские ва городские обшины устанавливали ва отстаивали чунин меъерҳои ва анъанаҳои сосуществования, ки ҳар позволяли чомеа нигоҳ кунед, забон ва лаҳҷаи худ фарҳангӣ шахсияти. Зиёда аз ин, мансубияти қавмӣ индивида ҳамеша придавалось второстепенное арзиши оид ба нисбат ба принадлежностью ба ин е он сельскому ба аҳли ҷамъият махсуб мешавад. Привязанность ба родному джамаату (селу е фурӯшгоҳҳо деҳот ҷамоатҳо) - ин махсус, «первичное» ҳолати рӯҳонӣ Догистонца. Мировосприятие ва анъанаҳои навruzии ҳуҷандро пешниҳод менамоянд Догистонца, ки қадом меҳоҳам безграницым он буд, мегирад ва худро оғози аз родного деҳот ва он ҷо ҳамин, дар ниҳояти кор бармегардад. Масалан, чунин ба назар мерасад меҳоҳам, ки қадом метавонад дорои аҳамияти дар далекой Туркия Догистонское к, оставленное прарапрадедами ним аср муқаддам, к, ки муосир потомки надида? Дар Туркия, ки дар он ҳамаи выходцы аз Догистона (кумыки, аварцы, даргинцы ва ф.) ба ҳисоб Доғистонцами. Вале имрӯз дар надмогильных памятниках Догистонцам, усопшим дар Туркия идома медиҳанд навиштани: «аз Доргели», «аз Ругуджа», «аз Кадара». Ҳамин тариқ аввалияи ва главнейшей дорои худшиносиву худогоҳӣ Догистонца он аст, мансубият ба рӯи ва кӯлобро ба сельскому ҷамъият (худуди)

Агар случался низоъ байни ду авъя, принадлежавшими гуногун этническим образованиям, ў погашался созишинаҳо ва адатами бе заступничества «барои худ» аз ҷониби этносов. Ҳамин тариқ, сложившийся территориальный строй бо четкими, ки марзҳо обеспечивал мақоми-кво. В Догистон буд, ки рукуд забти қисмҳои русия дигар ҳудудҳои ва, баҳусус, қавмӣ ассимиляции иноязычных образований алоқаманд бо ҳатман привязкой этносов ба худ территорииям.\

Этнический омили буд, замина барои доираи ҳуқуқии майдонҳои, мувофиқан ва аввалиндарача придавалось на этносу ва мансубияти ба деҳот общине. В Догистон илтимос дар бораи миллат имон шуд на этичным: ҳар касе, ки буд адресован чунин савол, то фикр кунанд, ки муносибат ба он вобаста ба он мансубияти миллий. Одатан, спрашивали «къайсы юрглусан?»(кумык.), «мун кисса?»(авар.), яъне «аз кучо ҳамаи онҳо». Делалось ин, бо мақсади определиться бо забони муошират.

Инак, барои Догистонцев аввалиндарачаи оид ба эмоциональнопсихологической насыщенности мемонад онҳо мансубият ба ин е он сельскому ҷамъият (худуди). Вале якҷоя бо он меистанд ва сатни баланди самоидентификации - Догистонцы, кавказцы, россияне

Общегражданскую (российскую) як шахсияти Догистонцев нест тасаввур бе русской фарҳанг, забон, адабиет. Бисере аз насли буданд одухотворены русской идеи и всеединства, сулҳ ва дӯстии халқҳои. Гражданская мансубияти «Ман-россиянин» муайян менамояд, ки ба ҳар як Догистонца ҳамчун шахсият, мансубияти он ба давлат Федератсияи русия. Ба институциональном сатҳи масъалаи муайян ҳамчун россиян ҳамаи шаҳрвандони Русия, сарфи назар аз мансубияти қавмӣ, закреплено Конститутсияи (сарқонуни).

Раванди ташаккули ҳуввияти қавмӣ он взаимодействием ва доштани существенной робита бо сабабҳои динӣ омили. Ислом ва этничность дар шароити Шимоли Қафқоз, мутақобилан дастгирӣ ва чӣ тавр ин ба подпитывают якдигар. Тӯфонӣ лаппиши этничности дар ин ҷо рафта буд, ба амал дар баробари раванди эҳеи ислом. Муддати ҳамкории национальноэтнических ва конфессиональных ҷузъҳои дар историческом рушди обусловливало чуқур нуғузӣ дин дар пули миллий психология халқҳои Догистона.

Дар Догистон, истисмоли этникӣ ва истиломатӣ дар олати маҷмааи амкорӣ. Қавмият баромад мекунад, камчун асосҳои кифзи фарғананг, ананагои этнос ва хусусияткой территориии

пешниҳод бо худ хомеа кудуди тарзи қумкурии Тоҷикистон. Малумоти намоёни шахсияти метавонад амал ҳар кас мустақилона тарғиб ва муқобилат кардан ба яқдигарон

Доғистон мебошад, мисоли равшан дар аст, тасвири таърих ва фарҳанги ҳалқҳои алоҳида дар алоҳидагӣ аз як дӯсти, ки берун аз матни таъсири мутакобилаи зироатҳо хайриимкон аст. Конфронсҳои шахсият ба миен меояд, ки дар мушаххас модар ҳудуди миллӣ ва хок дар э он мардум аст. Ҷумҳӯравӣ дорад, ки ҳудро ба шакли тобеияту, ў инкишоф дар баробарӣ рушд солим диер, хурд ватан аст.

**Мусбати таҷрибаи таърихии ҳамкории ҳалқҳои
Федератсияи россия ва Ҷумҳурии Догистон аз кишварҳои
ИДМ (Озарбойҷон, Ӯзбекистон, Тоҷикистон)**

Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил (ИДМ) аст муҳимтарини минтақаӣ афзалияти беруна сиесати Русия. Ҳусусияти ба вучуд омадани ин байнидавлатӣ иттиҳодияҳои аст, ки дар муқоиса бо аз дигар чунин иттиҳодияҳо, ў маориф табдил не дар натиҷаи ҳамгирои давлатҳо ва оқибати дезинтеграциӣ як бор ягона давлати Иттиҳоди Шӯравӣ. Баъди пошҳӯрии дар соли 1991 иттиҳоди ШӮРАВӢ дар қаламрави собиқ ташаккул ёфт 15 давлатҳои мустақил, 12 нафари онҳо то имрӯз дохил мешаванд, ки дар ҳайати ИДМ

Мусбати таҷрибаи таърихии муносибатҳои Русия ва, аз ҷумла РД, бо кишварҳои ИДМ ҳоҳад нишон дода шудааст, дар мисоли Озарбойҷон, Ӯзбекистон ва Тоҷикистон.

Бо қавмӣ таркиб ва арзишҳои фарҳангӣ Догистон ва Озарбойҷон дар гузашта ва ҳозира ташкил медиҳанд ҷомеа, аз ҷумла ҳудудӣ якпорчагии.

Озарбойҷонҳо оид ба менталитету, ба ғайр аз забон, наздик ба коренному ба аҳолӣ Қафқоз, ва пеш аз ҳама - Догистона, Догистоноязыҷному ба аҳолӣ. Озарбойҷонҳо аз дигар куфр туркия ба ҳалқҳои Поволжъя, Осиен Миена ва Сибири фарқ надорад, танҳо роҳи ҳаёт, фарҳанг, анъанаҳои, vale ва антропологӣ намуди. Дар солҳои Советӣ ҳокимиюти фаъолона гузаронида шудааст, ассимеляции хурд ҳалқҳои. Дар аввал манъ намудани фаъолияти саводнокӣ дар Догистонских забонҳо (Шоҳур, Удине, Авар, Лезгин). Сипас, баъди зиеди ва баенномудаи мубориза лезгин забон гирифта, ҳуқуқи таҳсил дар мактаби таҳсилоти умумии бо малым миқдори соат. Дар 40-уми солҳои XXв. ҳамаи аварцы, шахурцы, удины, таты, талыши, қисми лезгин дар Озарбойҷон «меноманд» озарбойҷонҳо..

Воқеан Озарбойҷон, мисли Догистона - полиэтникий давлат. Таъриҳӣ равандҳои, ки рӯй дод то муқаррар намудани Советӣ

ҳокимияти (солҳои 1920-1991) буданд, хӯроки умумӣ. Синтези гурӯҳҳои этникӣ ва забонҳо буд раванди табии. Маҳз ин хусусияти таъмин карда шудааст таърихӣ этномаданӣ ҷомеа ҳалқҳои Догистона ва Озарбойҷон. Ин ҷомеа укреплялась ва иқтисодӣ ҷомеаю, анъанаҳои фарҳанги дар земледелии ва соҳаи.

Табиист, ки ислом дар синтези ҳалқҳои бозид, ва муҳим мебозад нақши. Дар традиционном Озарбойҷон различали ду маҳаллӣ этноса - азербайджанцев ва лезгин. Чунин градация соответствовала ва асосии направлениям ислом: шииты - Озарбойҷонҳо (забон ба инобат қабул карда намешавад), суниты - лезгини.

Сарфи назар аз сиёсӣ иқлими байни Озарбойҷонҳо, Русия ва, аз ҷумла, Доғистоном, таърихӣ этнокультурная ҷомеа ҳалқҳои - ин воқеият, ки вучуд доранд дар шуури дар маънавӣ ва моддӣ зиндагии мардум ин ду ҷумҳуриҳои.

Дар ҳамкории ҳалқҳои Русия ва Ӯзбекистон дар роҳҳои бисер повлиял ҳӯрдани иттиҳоди ШӮРАВӢ дар соли 1991, ки барои обернулсЯ Ӯзбекистон тяжелейшими иқтисодӣ оқибатҳои, аз ин рӯ, Тошканд, нақшаи умумии курси тадриции монеањои вобаста ба Русия, стремился имкон нигоҳ, бо он муҳим барои ӯ иқтисодии алоқа, выведя онҳо дар сатҳи баробарҳукуқ мекунад.

13 ноябри соли 1992 Русия ва Ӯзбекистон байниҳукуматӣ ба анҷом расид созишнома дар бораи муносибатҳои тичоратӣ, то ҳамин вақт қвалифицируемое ҳамчун яке аз заминавӣ ҳуҷҷатҳои дучониба иқтисодию тичоратӣ ҳамкорӣ. Мутобиқшавӣ иқтисодии дучониба ҳамкорӣ ба воқеиятҳо тағйир ёфтанд ҳеле дардовар мечашонем доранд, таъсири он бештар омилҳои буд, таъсири манфии.

Донишгоҳи узбек муносибат дар соњаи башардӯстон дар охири намак 1991 -1995 намак эъносӣ шавкат, тайсири асосӣ омилое, ки ба колати ба назар соф таџири манфии буд. Он намакҳои намай 1992 дар поёни коркардашуда асосан дар сатҳи IDM, инунин аз нимаҳои намакҳо 1992 - ва дар асосҳои дучониба асосҳои Муқаррароти созишномаҳо дар башардӯстӣ, маҳбусон ва Москав

дар Тошканд дар даврай мазкур, амалан дар амал амалӣ карда шуданд. Асосан мусбат дар натиҷаи давра табдил eftaast tatsisi Русӣ маркази фарҳанги умурӣ

Тӯҳфаи барҷастаи Навбати Худ, тӯҳфаи Ӯзбекистон ба сӯй Россия оғоз eft dar of solhoi 2003-2004, вақти гарбияи сиесати такмилёфтаи Тошканд тӯҳфаи демократия ва ІМА изҳор намуд, ки дар бораи кат кардани худ арбӣ ва қисман иӯмаки Ӯзбекистон Дар моҳи июни соли 2004 Россия ва Ӯзбекистон тӯби стратегии Шартном дар борайро имзо карданд. Намудҳои Баҳди Андичон Ридодой 2005, вакте, ки дар Россия низоми И.Каримовро дастгирӣ кард, ва карб табдил кардаст, ба он фишори кавӣ, наздик намудани Москва ва Тошканд тезонда шуд ва 14 ноябр 2005 аз ҷониби яне Шартнома дар бораи иттилоқчиён 23 июн рафта, дар система, ки ба манои анҷомӣ дубора тарҳрезӣ карда мешавад, ки вай дар ҳориҷа кор мекунад. Аз оҳири Соли 2006 Москав ва Тошканд оғоз ба тайери кушодани кул генералҳои консулгарӣ дар Каламрави ду кишвар.

Муносибатҳои Россия ва Тоҷикистонро доронд таърихи чандинасра ва сазовори ба санчиши гузашт мурури замон. Дар муносибатҳои хилоғи муносибат ба Россия бо дигар ҳалқҳо минтақа, омузонида табдил ва ҳадлии комилан дигар хок инкишоф ёфт, ки он ба маҳсус манфиатдорӣ ва аҳамияти муштарак дод. Ин тӯҳфа бар омилҳои сифр асос ёфтааст:

- бо назардошти сарҳадоти зисти қадим тоҷикон чӣ асосии аборигенов edge, наздик ба онҳо мавқеи ҷуғроғии ҷойгиршавии;
- древности давлатии таъсилот;
- тиҷоратию иқтисодӣ манфиатдорӣ; Чилу шаш
- расово – забони ва фарҳангии монандиҳо.

Ба гайр аз маълумоти омилҳое, ки чанд интуитивно ва ҳамроҳ карда мешавад сближали мо ҳалқҳо, метавонад бошад ва ақидаи дигар, содиротӣ аз манфиатҳои стратегии ва манфиатҳои расмӣ правяҷиҳ донираҳои дар ин е он давраи таъриҳӣ инкишоғи. Зимнан, онҳо аксар вакт аз менялисъ вобаста ба дараҷаи ҳарбӣ – иқтидори иқтисодии тарафҳо. Вале бо ҳамаи ин, пайғири

муҳим: Федератсияи русия, оҳиста-оҳиста превратившаяся дар мощную державу, буд, боқӣ монд ва боқӣ мемонад муҳимтарини звеном, связующим Ғарб ва Шарқ, ва русҳо барои тоҷикон – судьбоносным шарики, як навъ начотбахши худ қабул кунед ва ҳомии онҳо давлатӣ ва ҳусусиятъюи – фарҳангӣ эҳе.

Дар лазаи ба даш овардани истиқлолияти ҳайрияи намак 1991 Тоҷикистон як қишоварзи пешфартаи қишоварзӣ буд – як қишвари саноатӣ ва душт ҳуби аҷмҳои мавей барои рушди минбадай. Аммо, оғози тӯҳфаи Тоҷикистон ҷанги ахрвандӣ вокеӣ нопадид шудани бо кортҳои ҷаҳонро наздиктар кард. Русия азми қавӣ ва пайваста ягонагии милий ва истиқлолияти Тоҷикистонро мебоғад. Ба тоҷикистон расонда шуд зиёди иқтисодӣ, низомии ва дипломатӣ мерасонанд.

Пеш ва пас аз инилоби Русия ба Тоҷикистон Манфиати Назаррас Қӯмак Дар Бартарафро ба Итимо - Иқтисоди ақибмондагии қарнҳо таъмин намуд. Тӯҳфаи шуравӣ аз ҳисоби захираҳои мутамаркази захираҳои Тоҷикистон аз ҷониби бузургҳои модд ва молиявӣвӣтҳои, технология ва навтарин, илмӣ - техник навор ва муҳандисӣ фидандони фиристода шудааст. Тӯҳфаи натиҷа барои мавҷудияти қӯтоҳи даврай Тоҷикистон, рафъи ақибмонии шадид, тӯҳфаи табари қишвари миенаи сатҳи итисод ва андтимоии рушд.

Дар нави таърихи шароитҳои давлатӣ истиқлолият миени Тоҷикистон ва Россия 8 апрели 1992 ба имзо расидаи буданд ва муҳокимаҳои дипломатӣ муносибатҳо. Имзогардида 25 майи соли 1993 баставандӣ «дар Бораи ҷамъиятӣ, Камкор ва арзиши бениҳоят зиёд» Тоҷикистон ва Федератсияи Русия «, тӯҳфаи Бораи ба муносибатҳои муттағиқонаи африқоӣ ва африқоӣ дар асоси худӣ дар бораи гуногун соаи ҳамкории сиесӣ, ҳарбӣ, итисодӣ, тихоратӣ ва фарҳангӣ - таълими соҳаҳонӣ. Ҳам ба дар шартнома чӣ сиесӣ-Ҳукуки Ҳучҷатҳои муайян соҳтан самтҳои афзалиятнокӣ Ҳамкорӣ дарозмуддати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Русия.

Сифатан нав метавонад ба ҳисоб саҳна донишгоҳи тоҷик муносибатҳои аз рӯзи аввали сафари расмии Президенти

Федератсияи руссия Владимир Путин ба Чумхурии Тоҷикистон, баргузор гардид, ки 16-17 октябри соли 2004. В зимни сафар ба имзо расид 14 муҳими созишнома, ки заложили, таҳкурсии рушди минбаъдаи иқтисодӣ, тичоратӣ ва фарҳангӣ муносибат.

Хусусияти муносибатҳои Русия ва давлатҳои мустақил, ки дар натиҷаи пош хӯрдани Иттиҳоди Шӯравӣ, тағйир. Йоълат ба гуфтан нест, ҷуғрофии наздикӣ, дар як қатор ҳолатҳои мансубияти этникӣ ва фарҳангӣ ҷомеа, наздик таъриҳӣ ҳоҳад алоқа придаватъ ин муносибатҳои маҳсуси хислати. Бо вуҷуди ин дар «сеюм десятке» раздельного мавҷудияти Федератсияи Федератсия ва собиқ окраинных чумхуриҳои ин «особость» ҳоҳад буд идома кам. Дар натиҷа, аксарияти давлатҳо ИДМ, ки имрӯз аз лиҳози равонӣ донистанд, аз тарафи бисер россиянами чӣ тавр баъзе аз Русия, вале на комилан «хориҷӣ», ҳоҳад тадриҷан мегузаранд, дар категорияи давлатҳои хориҷӣ. Давлат Закавказъя ва Осиен Миена мешаванд, ҳама бештар сливатъся дар массовом шуури онҳо медиҳад, барои берун аз ҳудуди собиқ ИҶШС.

Татбиқ ва риояи он дар Федератсияи россия ва Ҷумҳурии Доғистон конститутсионӣ, ҳуқуқу озодиҳои (озодии сухан ва эътиқоди динӣ) дар межнациональной ва мажрелигиозной соҳаи

Эътироф ва дар Конститутсия Федератсияи россия иисои, он ҳуқуқ ва озодиҳои он арзиши оли давлат аст яке аз соњаъои муњим ва асосӣ ба принсипҳои конститутсионӣ соҳти. Конститутсияи (моддаи 2) муқаррар менамояд, ки ўҳдадории давлат риоя ва ҳифз намудани ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд. Ин маъни онро дорад крайньюю аҳамияти на танҳо васеъ эътироф ва қонунгузорӣ (конститутсионӣ) муқаррар кардани ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрванд, балки воқеии онҳо воплощения дар ҳаєти ҳаррӯзаи шахс, ҷамъият, давлат. Барои он ба ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шаҳрванд на ба пӯшидани декларативный ҳусусияти, зарур аст, ки ташкили самараноки механизми ҳимояи онҳо. Дар айни ъюл бояд ба назар гирифта шавад, ки дар мувофиқи моддаи 72 Конститутсия ФР (банди «б» қисми 1) ҳифзи ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шаҳрванд аст, ки дар якҷоя ихтиери Федератсияи россия ва субъектҳои он.

Моддаи 28 Конститутсияи ФР эълон мекунад: «Ҳар кафолат дода, озодии вичдон, озодии эътиқоди динӣ, аз ҷумла ҳуқуқи исповедовать ба таври инфириодӣ ва е якҷоя бо дигар ягон религию е ягон исповедовать, озодона интихоб доранд ва паҳн динӣ ва дигар эътиқод ва амал дар асоси онҳо».

Озодии вичдон ва озодии эътиқоди динӣ дар асоси дар иҷтимоӣ хислати рубли давлат, ки дар он ва ҳеч як дин нест, муқаррар карда метавонад ҳамчун давлатӣ е ҳатман. Динӣ иттиҳодияҳои чудо аз давлат ва дар назди қонун баробаранд.

Дар Федератсияи россия манъ карда иттиҳодияҳои динӣ, фаъолияти онҳо сопряжена бо расонидани заар ба саломатии шаҳрвандон бо побуждением ба накардан аз ичрои ўҳдадориҳои гражданий е анҷом додани амалҳои ғайриқонунӣ.

Вайрон кардани қонунгузорӣ дар бораи озодии вичдон, озодии эътиқоди динӣ ва иттиҳодияҳои динӣ пешбинӣ моддаи 5.26

Кодекси ФР оид ба ҳукуқвайронкунни маъмурӣ. Кодекси чиноятии ФР пешбинӣ менамояд чинояткор ҷавобгарӣ барои монеъ шудан ба амалӣ намудани ҳукуқ ба озодии вичдон ва вероисповеданий (мод. 148).

Чумхурии Доғистон дорад длительную таърихи рушди давлатдории. Дар муддати нисбатан бо як таърихӣ меркам отрезка вакт дар ҷумҳурии буд, қабул шаш конституций (1921, 1927, 1937, 1978, 1994, 2003). Дар Конститутсияи (сарқонуни) Ҷумҳурии Доғистон соли 2003 (қабул тавассути 10 сол баъд аз қабули Конститутсияи Федератсияи россия ва 5 сол баъд аз батасвиб меояд Конвенсияи Аврупо дар бораи ҳифзи ҳукуқҳои ва озодихои инсон ва шаҳрванд) ба ҳукуку озодихои инсон меғардад баҳшида маҳсус боби. Дар он мавҷуд тақрибан чил мақолаҳои, ки дар онҳо муқаррар ҷарда мешаванд иқтисодӣ, сиесӣ, иҷтимоӣ, фарҳангӣ, ҳукуқ ва озодӣ, ки метавонад молики ҳар як шаҳрванд (новобаста ба миллий, ташкилоти динӣ ва дигар асбобу анҷом, принсипий баробарии ҳукуқ ва озодихои).

Тӯҳфаи Конститутсия (сарқонуни) Ҷумҳурия Доғистон бо маҳтобҳои муқаррароти Сарқонуни Русия такрор ҷарда мешавад, ки онро кортҳои конститутсионии аҳамияти заминавии принципҳои ҳукуқшиносии мақоми инсон ва шоҳрванд ҳамчун амчун сарчашмаи аслӣ меноманд.

Ҷумҳурии Доғистон, ки дар дар боло зикри як аст, аз чанд субъектҳои таркибии Федератсияи Россия, ки бо як этносиёсию ҷуғрофии маҳсуси «худ бо рои» таърихи рушд фарқ мекунад. Ба ҳудудӣ дар минтақаи манғияҳои бо ҳам пайванди Русия, кишварҳои Ғарб ва мусулмон Шарқ дар соҳаи сиесӣ, иттилоотӣ, рақобати арбӣ. Чуноне ки Президент ФР В.В. Путин, аз сабаби он ки террористҳои чечен хайрияҳои намак карданд 1999 Камла аст, ки дар қаламрави Ҷумқурии Доғистон, ки барои ҷудоиҳоҳон ҷудоиҳоҳон, инқ дар ино замон ва дар та рус «.

Низомии конститутсионӣ ва ҳифзи ҳукуқҳои инсон дар Ҷумҳурия Доғистон дар бар ғирад: Президентҳои Ҷумҳурия Доғистон, кафили ҳукуку озодихои инсон ва шаҳрванд; Ҷумҳурии

Доғистон (маоми қонунгузорӣ); мақомоти ҳокимияти иҷроияи Чумхурии Доғистон; минтақавии мақомоти федералии мақомоти ъюқимияти давлатӣ. Бо дарназардошти ўқи хифзи ҳуқуку озодиҳои Инсон ва шоҳрванд - Ададҳо Муштарақ Федератсияи Россия Ҷазираҳои тӯҳфа ба ў бахшишҳо, мақомоти ҳокимияти Давлатов Чумхурии Доғистон ва федералӣ мақомоти ҳокимияти давлатии Ташкил ягонаи поёни таъсисёбӣ ҳифзи ҳ. Чи маҳсус дар низоми конститутсионӣ ҳифзи ҳуқуки инсон мегирад ҳудидоракунии маҳаллӣ, ҳамчун шакли бевозаи анҷом додани мардумии ҳудукумат.

Тӯҳфаи Ҳадафҳои конститутсионӣ ба тӯҳфаи Чумхурия Доғистон муҳолифат - мутобиқаҳои шаҳрвандон ба амятӣ ба тағирот; институтсионализатсияи арзишҳои демократӣ; омадан ба омилҳои омилиӣ, ки дар раванд.

Масъалаи муносибатҳои мутақобилаи давлат ва динӣ иттиҳодияҳои бояд правовому танзими на танҳо дар сатҳи федералӣ, балки дар сатҳи субъектҳои ФР. Қонунгузории Чумхурии Доғистон (РД) дар бораи озодии вичдон медиҳанд: Конститутсияи ФР, Конститутсияи (сарқонуни) РД, Қонуни РД «дар БОРАИ озодии вичдон, озодии мазҳаб ва динӣ ташкилотҳои» аз 30 декабри соли 1997 дар ш., Қонуни РД «дар БОРАИ манъи вахҳабитской ва дигар баровардани фаъолияти ифротгарӣ дар қаламрави Чумхурии Доғистон» аз 16 сентябри соли 1999ш.

Дар ФР муносибати байни давлат ва динӣ ташкилотҳои основываются барои эътироф кардани ҳусусияти дунявӣ Рубли давлат баробарҳуқуқии шаҳрвандон берун аз вобастагии Панҷоҳу як аз муносибати онҳо ба дин, кафолатҳои озодии вичдон ва мазҳаб (моддаи 28,29 Конститутсияи ФР).

Монанди муқаррароти нигоҳ дошта мешаванд, тақдими Конститутсияи намаки умурия Доғистон 2003, ки муқаррар менамояд, ки Чумхурии Доғистон аст. Малум аст, ки ва ҳеҷ як дин нест, муқаррар карда метавонад ҳамчун давлатӣ е атман. «Иттиҳодияҳои динӣ удо аз давлат ва дар назди қонун баробаранд», - гуфта мешавад моддаи 17 Конститутсияи (сарқонуни) Чумхурии

Дистон.

Конститутсия (сарқонуни) чумхурии манъ кардани истифодай хукуқи ва озодиҳои барои насиљственного е бартараф намудани тағијирот соҳти конститутсионӣ ва вайрон кардани пуррагии Федератсияи Россия ва Чумхурии Доғистон, ташкили мусаллаҳ формированний, тарғиби ва разжигания иҷтимоӣ, нажодӣ, миллӣ ва динӣ розни (моддаи 16).

Қонуни федералии «дар Бораи озодии вичдон ва эътиқоди динӣ иттиҳодияҳо», ки аз 26 сентябри соли 1997 определил асосӣ мазмуни Қонуни Чумхурии Доғистон «дар Бораи озодии вичдон, озодии эътиқод ва созмонъои динӣ», учитывающего специфику этноконфессиональных хусусиятҳои дар Чумхурий.

Дар маҷмӯъ, меъерҳои хукуқии Қонуни мазкур РД нест хилофи Федеральному қонун «дар Бораи озодии вичдон ва дар бораи иттиҳодияҳои динӣ», гарчанде вучуд доранд аъло хукуқии танзими фаъолияти иттиҳодияҳои динӣ дар Чумхурии Доғистон.

Қонуни Чумхурии тоҷикистон дар бораи озодии вичдон дорои маҳсус австрия, посвященную мақоми ташкилотҳои динӣ. Дар он не таъини иттиҳодияҳои динӣ, гурӯҳҳои динӣ. Бар хилофи қонуни федералӣ, ки классифицирует ташкилотъои динӣ, вобаста ба территориальной соҳаи фаъолият дар маҳаллӣ ва маблағъои, қонуни Чумхурии Доғистон подразделяет онҳо дар маҳаллӣ ва ҷумҳурияйӣ (банди 4 моддаи 10).

Чунин таснифот имкон медиҳад, ки ташкилотҳои динӣ гап дар бораи он аст, ки байни ҳокимияти маҳаллӣ ва ҷумҳурияйӣ талҳ ташкилотҳои на ҳамеша вучуд муносибатҳои тобеият, зоро маҳаллӣ динӣ ташкилоти метавонад ва дохил шуда, дар ҳайати ҷумҳурияйӣ ташкилот.

Қонуни Чумхурии Доғистон уточняет мақоми маҳаллӣ созмони динӣ, фиксируя ба он мӯъцизае, мисли зарурати амалӣ намудани фаъолият дар қаламрави муниципального маориф. Аз ин рӯ, маҳаллӣ динӣ ташкилоти наметавонад дарк ҳудро уставные мақсади дар ҳудуди дигар муниципального маориф.

Як хусусияти хоси этноконфессиональной вазъият дар йумъурӣ

ҳамин надодан ба эчоди исломии ҷумхурияйӣ созмони динӣ дар бонки миллий признаку (банди 6 мод. 10). Муқаррар намудани ин маъни бояд ба шартҳои бо маҳдуд кардани озодии вичдон ва озодии таъсиси иттиҳодияҳои динӣ.

Тавре ки дар боло, Қонуни Ҷумхурии Доғистон дар бораи озодии вичдон пешбинӣ чунин ташкилию ҳукуқӣ шакли иттиҳодияҳои динӣ, чӣ тавр ба гурӯҳи динӣ, vale иҷозат, ки конференсияи ташкилоти динӣ, соҳтори он действовали дар қаламрави Ҷумхурии Қонунӣ дар давоми на камтар аз панҷоҳ сол аз лаҳзаи муроҷиат ки аз љониби ташкилоти динӣ дар номнавис шудан ба мақоми ки бо аризай давлатӣ бақайдигирӣ ҳукуқ дорад, истифода баред, ба худ номгӯй суханони «Доғистон», «Ҷумхурии Доғистон» ва даст аз онҳо (моддаи 10).

Дар моддаи 33 Қонун гуфта шудааст, ки ташкилоти динӣ, ки дорои ҳучҷати тасдиқунандаи ҳастии худ, дар ҳудуди даҳлдор дар давоми на камтар аз понздаҳ сол аст, ки аз ҳукуқҳои шахси ҳукуқӣ ба шарте, ки онҳо солона азnavбақайдигирӣ то фаро расидани ин пятнаддатилетнега мӯҳлати.

Ҳамин тарик, рассматриваемый қонун пешбинӣ ду имконоти мавҷудияти созмони динӣ дар доираи як шакли ташкилию ҳукуқӣ. Дар як ҳолат ташкилоти аз лаҳзаи бақайдигирӣ мазкур тамоми ҳукуқҳои шахси ҳукуқӣ, ва минбаъд талаб карда намешавад, ба тафтиши азnavбақайдигирӣ ва дар сурати дуюм - лозим аст, ки пардоҳти солона аз нав бақайдигирӣ, то 15-сол ва.

Қонуни Ҷумхурии Доғистон дар бораи озодии вичдон ба танзим медарорад тартиби таъсиси муассисаҳои таълимии динӣ, устанавливая одатан дар бораи он, ки танҳо ҷумхурияйӣ ва маҳалӣ (ноҳияйӣ, шаҳрӣ ва городские), ташкилотъои динӣ доранд ҳукуқ мутобиқи аз худ оинномаҳо ва қонунҳои эҷод динӣ муассисаҳои таълимӣ. Ин талаботи Қонун равона гардидаанд, инчунин оид ба таъмини назорати барои фаъолияти динӣ ва муассисаҳои таълимии аз ҷониби мақомоти ҳокимияти давлатӣ, албатта, дар доираи, допускаемых қонун.

Анализируемый Қонун, констатируя светский хусусияти

низоми давлатии маориф дар баробари ин ичозат имконияти дохил намудани фанҳои марбут ба омӯзиши таърихи динҳои ҷаҳонӣ, динӣ морали, одоб ва ахлоқ, дар барномањои низоми давлатии муассиса [ои таълимӣ (моддаи 8).

Баъзе иловаҳо вобаста буданд, ки дар мақола дар бораи ҳукуки шаҳрвандон барои таҳсилоти динӣ гирифтанд: падару модар ё шахсоне, ки он [оро иваз мекунанд, сарфи назар аз ҳукуки ӯдакон барои гирифтани таҳсилоти динӣ вазифадоранд гирифтани онҳо таъсилоти умумии асосӣ (р, 4 моддаи 7).

Қонуни Ҷумҳурии Догистон дар бораи озодии вичдон пешбинӣ як қатор меъерҳои развивающих механизми пешбуруди ҷараенни таълим. Бояд зикр намуд, ки ин меъер вучуд надорад, ки дар ӯарори даҳлдор федералӣ қонун ва сабаби пешниҳод менамоянд таваҷҷӯҳи на танҳо аз нуктаи назари баҳисобирии конфессиональных хусусиятҳои минтақа, балки аз нуктаи назари додани даҳлдор меъерҳои қонуни Ҷумҳурии Догистон қувваи общефедерального хусусияти.

Ҳамин тавр, мувофиқи моддаи 9 Қонуни РД, пешбинӣ мегардад, ки ҳамаи ташкилотҳои динӣ муассисаҳои таълимӣ, ҳамчун аз қайд гузаштагон дар қаламрави Ҷумҳурии Догистон, то ва аз қайд гузаштагон, балки дорои нияти пеш баранд религиозное омӯзиш шаҳрвандони Ҷумҳурии Догистон, вазифадоранд, ки пеш аз кафили худро нақшаю барномањои таълимӣ бо экспертными маслиҳат амалкунанда ҳангоми ҷумҳуриявӣ динӣ ташкилотҳои даҳлдор мазҳаб. Дар ин маврид динӣ, муассисаҳои таълимӣ ҳукуқ надоранд, ки анҷом додани ба религиозному таълим, агар ғоиб давлатии номгӯи иҷозатнома: иҷозатнома оид ба ҳукуқи пешбуруди динӣ таълимӣ фаъолияти.

Ифодаҳои коршиносон маслиҳатҳои, мувофиқи Қонун, бояд утверждаться мақомоти даҳлдори ҷумҳуриявӣ талх ташкилотҳои. Зимнан, дар ҳайати Коршиносон маслиҳатҳои дохил шуда метавонанд намояндагони мақомоти давлатӣ ҳокимиияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии маҳалӣ.

Ҳамин тарик, оид ба смыслу Қонун, ки барои фаъолияти

динй муассисаюи таълимӣ бояд амалӣ шуда назорат на фақат аз тарафи мақомоти маҳаллии ҳокимиюти давлатӣ дар раванди иҷозатномадиҳӣ, балки аз ҷониби чумхурияйӣ ташкилоти динӣ ташкилоти даҳлдор мазҳаб, ҳангоми он пайдо напшуда эксперти маслиҳатҳои.

Осложнением динӣ вазъият дар Ҷумҳурии Ҷумҳурии Ҷумҳурии Ҷумҳурии объяснялось муқаддима талаботи бақайдигирӣ дар мақомоти давлатӣ оид ба коръои дину РД қарордодҳо (шартномаҳо), ки барои ташкили ҷараен таълим шаҳрвандон РД хориҷӣ давлатҳо (банди 5 моддаи 9). Масъала, зарурати таъмини назорати давлатии таҳсил шаҳсоне, ки выезжающих ба хориҷа, фиристода худи ҳаёт. Тавре ки буд, аллакай ба мушоҳида мерасад, ки дар боло, аксар вакт дар зери ниқоби динӣ таҳсил дар хориҷӣ давлатҳои дар асл готовили ифратгароен динӣ, ва дар бораи ин кофӣ аксаран гузориш дар матбуوت.

Давлат мегирад, ба зиммаи худ ӯҳдадории безусловному таъмини кафолатҳои озодии вичдон, озодии эътиқоди динӣ, мавқеи сохранив ьифз талаб аз ҳар як шаҳрванд ба амал қатъиян дар доираи қонун. Учреждаемые шаҳрвандони ташкилоти динӣ бояд аз ҷавоб ба талаботи пешбининамудаи Қонун дар бораи озодии вичдон. Ташкилоти метавонад эътироф динӣ, агар дар ҳуҷҷатҳои таъсисии нест, собит масъалаҳои эътиқоди динӣ, мавқеи анҷоми ҷаласа, дигар, динӣ расму оинҳои, инчунин таълими динӣ ва мазҳабӣ тарбия.

Дар раванди бақайдигирии давлатии маҳаллий динӣ ташкилотҳои Вазорати адлияи Ҷумҳурии Ҷумҳурии Ҷумҳурии Ҷумҳурии Ҷумҳурии Догистон бармегардад ҳуҷҷатҳои таъсиси бе давлатӣ бақайдигирӣ, агар обнаруживается набудани хулосаи Шӯрои коршиносон чумхурияйӣ созмони динӣ.

Тартиби гузаронидани давлатӣ религиоведческой экспертизаи аст, бо қарори Њукумати Ҷумҳурии Ҷумҳурии Ҷумҳурии Ҷумҳурии Ҷумҳурии Догистон аз 19 апрели соли 1999 № 104 «дар Бораи хулосаи эксперти ҷӯрои оид ба гузаронидани давлатӣ религиоведческой экспертиза дар назди Вазорати адлияи Ҷумҳурии Ҷумҳурии Ҷумҳурии Ҷумҳурии Ҷумҳурии Догистон». Зарурати гузаронидани религиоведческой экспертиза метавонад бошад, ки бо ва дар

раванди оғоз намудани парвандаи чиноятӣ оид ба моддаи 239 кодекси Чиноятии Федератсияи россия («Ташкилоти иттиҳодия, посягающега ба шахсият ва ҳуқуқи шаҳрвандон»).

Ҳамин тариқ, Ҷумҳурии Догистон яке аз аввалин дар байни субъектҳои Федератсияи русия муроҳида минтақавӣ қонуни танзимкунандаи ва обеспешивающий кафолати озодӣ вичдон. Ин законодательный санади учитывает своеобразие конфессиональных муносабатҳои дори меърҳои ҳуқуқии, равона оид ба таъмини динҳо ва внутренконфессионального сулҳ ва субот мебошад.

Ҷумҳурии Догистон яке аз аввалин дар Федератсияи Федератсияи столкнулась бо масъалаи ифротгароии. Специфика динӣ вазъи предопределила ҳусусиятҳои қонунгузории РД, танзимкунандаи муносабатъои байни давлат ва дин. Догистон - ҷумҳурии бо дараҷаи баланди динӣ фаъолнокии аҳолӣ, ки дар аксари сокинони исповедуют ислом суннитского толка.

Дар таърихи навини худ Догистон пережил муқовимат анъанавии ислом дар симои ахлоқӣ идораи мусулмонони Догистона ва вахҳабизма. Бештар дураҳшон аст он мисол - қабули Конуни Ҷумҳурии Догистон аз 16 сентябри соли 1999 «дар Бораи манъ вахҳабитской ва дигар баровардани фаъолияти ифротгароӣ дар қаламрави Ҷумҳурии Догистон».

Барои нигоҳ доштани субот дар минтақа ва дар кишвар дар маҷмӯъ дар Ҷумҳурии Догистон таъсис барномаи маҷмӯии чораҳое мебошад, ки барои ноил шудан ба этноконфессиональной таҳаммул, ҳифз ва таҳқими этноконфессионального фазои ҷумҳурий, сулҳ ва сосуществования ҳамкориҳои гуногуни ҳалқҳои ва мазҳабҳо кафолат дода шудааст, дар доираи фазои ягонаи территориального ва мазҳабӣ фазои Догистона, Русия, инчунин выработаны асосҳои модели минтақавӣ динӣ сиесати учитывающей ҳусусиятҳои минтақа.

Тибқи қонунгузории ФР противозаконно зухури ҳама гуна шаклҳои табъиз бо сабабҳои динӣ убеждениям, тааллуқ муайяни динӣ конфессии. Албатт, дар ин маврид ва эътиқоди шаҳрвандон

бояд хилофи қонунгузории.

Меъерҳои Куръон дар баъзе кишварҳо приравниваются ба меъерҳои хуқуқ. Дар Ҷумхурии Догистон ҳамчун қисми Федератсияи россия ў, табиатан, метавонад сарчашмаи хуқуқ. Аммо меъерҳои морали меъерҳои хуқуқи хилофи зиеда аз он, бартарӣ мемонад андеша, ки киро қонун - қонуни нравственный, дар асоси ба маънавӣ-ахлоқӣ воззрениях.

Бо вучуди ин, набояд фаромӯш кард, дар бораи асл светскости, закрепленном дар ст 14 Конститутсияи (сарқонуни) Русия: «солимии чомеа Федератсияи - светское давлат. Ва ҳеч як дин наметавонад мукаррар шуда, ҳамчун давлатӣ е ҳатмӣ, динӣ иттиҳодияҳои чудо аз давлат ва баробар дар назди қонун»

Интернет ҳамчун воситаи ташаккули ифротгаро тафаккури, маблағузорӣ ва рекрутования аъзи нав ташкилотҳои террористӣ

Шабакаи «Интернет», умумиљањонии паутина, дар айни замон асосии маркази иттилоотӣ-пропагандистским шабакаи якуми, используемым амалан тамоми байналмилалий ва соҳибкорон террорист ва ифротгарои ташкилотҳои.

Дастрасӣ ва маъруфијати Интернет ба шумо имкон медиҳад, на танҳо меангезад, ки сознаем алоҳида инсон ва е гурӯҳ, балки ва таѓиир дода, дар баъзе ҳолатҳо сардори геополитический иқтиидори давлати миллии зеҳну, фарҳанги, моральное вазъи мардум. Шабакаи «Интернет» хеле осон, дар муомилот ва талаб мекунад, ки дониши маҳсус ҳангоми пайвастшавӣ бо компьютер, бозии приставок, гуногун, қарорҳо ва телефонҳои. Паҳн намудани иттилоот оид ба шабакаи талаб намекунад бузургтарин воситаҳои механизми фикру имкон медиҳад, ки ба таври самаранок муошират бо истифодабарандагони сомонаҳои, инчунин суръати баланди интиқоли маълумоти межнациональный ҳусусияти шабакаи пешниҳод на танҳо мавҷудияти омма хонанда ва истифодабарандагони, балки нигоҳ доштани онҳо анонимности, интихоби бузург интерактивных хизматрасониҳои.

Чорабинӣ Идеологӣ противоборства Онлайн дар баробари муҳолифат бо анъанавӣ таҳдиду хатарҳои амнияти миллӣ, ҳамчун невоенних роҳҳои дастовардҳои сиесӣ аст ва ҳадафҳои стратегӣ ва худ самаранокии аксар вақт бароварда кардани низомии террористические воситаҳои. Дар баробари наметавонанд террорист объект (ва онҳоро мо имрӯз чанд ҳазор) дар шабакаи амал мекунад, ки шумораи зиеди новостных порталов ва сомонаҳои бевосита алоқаманд нестанд, бо террорист ташкилотҳои, вале разделяющие онҳо идеологию ва оказывающие террористон дастгирии худро дар шаклҳои гуногун. Бисер сомонаҳо давра ба давра худро таѓиир url, серверҳо бақайдгирӣ, дар соҳтори ташкилоти террористӣ ва ҳарчи бештар доҳил

мешаванд мутахассисон, инчунин дорои малакаҳои компьютерӣ ва телефонного шикаста, знающие хориҷӣ бо забонҳои дигар, шиносон бо манипулятивными технологияи имрӯза ва ба психологией истифодабарандагони. Албатта, барои ҷалби мутахассисони высококлассных адептами терроризм истифода всевозможные воситаҳои – аз идеологӣ ва равонӣ коркард, шантажа, шахсони воқеъ таҳдид то мустақими таҷовуз бар онҳо ва аъзоени онҳо оилаҳои. Аммо муайянкунандай мебошанд, ки омилҳои иқтисодӣ аз ҷумла пардохтҳои пулӣ, имконияти таъмини сатҳи баланди ҳаёт аст. Барои идоракуни, пуркуниӣ ва мундариҷаи террористӣ сомонаҳои умуман зарур нест ҳангоме ки чизе дар кӯҳҳо, биебон е дар бандитском скроне. Барои ин кифоя аст первоклассной, пуркудрат компьютерӣ техникаи, бесперебойной таҳвили захираҳои энергетикиӣ ва воситаҳои рӯзгузаронӣ.

Высокопрофессиональные порталы ва сомонаҳои террористӣ ташкилотҳои гуногун привлекательностью infographic, оперативностью навсозиҳои, зуд реакцией дар аксари охирин ҳодисаҳо дар минтақаҳои ва дар ҷаҳон, продуманностью интерфейси, суроғавӣ дошта гуногуни иҷтимоӣ гурӯҳҳои одамони синну соли гуногун. Техникии сирри хуб фикр накардаанд, берун шуд: зоро, маъмулан, даст дар подставных шахсоне, паҳн карда мешавад, ба серверҳои хориҷӣ медонем, ҳатмӣ мавҷудияти «зеркальных» вебресурсов, каме измененных, vale ба осонӣ узнаваемых истифодабарандагони.

Барои амнияти террористӣ сомонаҳои истифода аз ҳамаи воситаҳоидастрас: анонимные прокси серверы, криптографические барнома ва барномаи – «маршрутизаторҳо», ибтидо дар Шабакаи яке аз нуқтаҳои коллективӣ дастрасӣ (интернет-қаҳвахона, муассисаҳои таълимӣ ва ф.), мобилий интернет бо обезличенных sim-карт ва бештар. Дар Интернет шумо метавонед зеркаши нармағзор барои анонимизации воситаҳои рамзгузорӣ ва маҳсус нишонаҳо барои он, ба пинҳон IP - суроғаи дастгоҳҳои он ҷойгиришавии е равонасозии интернет-паемҳо ба воситаи як е чанд серверҳои он кишварҳое, ки қонунҳо нодуруст строги

нисбати террористӣ ва баровардани фаъолияти ифратгароӣ.

Шабакаи иҷтимоӣ оғоз бозӣ бештар ва бештар муҳим нақши рекрутирование аъзои нав бандформирований. Дар террористӣ ва экстремистӣ сомонаҳо, ҷойгир карда мешаванд маводи дар бораи пешбуруди джихада, ато маслиҳатҳо оид ба конспиративному пользуви телефонами ва гаджетами, тактикой ташкилоти ва пешбуруди бандитских амалиети тайер кардани мина ва бомбаҳои, истифодай взрывчатыми моддаҳои, силоҳи оташфишон аслиҳа, аксаран муҳолифат ва дискутируют идеологи радикалӣ динӣ ҷараёнҳо, рядовые террористы ва иштирокчиени амалҳои террористӣ. Нишонӣ-корҳои фардӣ, ки гузаронида мешавад, ки бо истифодабарандагони шабакаҳои иҷтимоӣ ба худ самаранокии хеле ҷалоле расмии иттилоотӣ таъсири. Мутахассисон кор дар террористон, хеле эҷодкор дар пешниҳоди пропагандистских маводи. Ин на танҳо паемҳо, аудиои ба бозӣ файлҳои видео, балки китобҳо, мақолаҳо, ва ҳатто дар бозиҳои электронӣ, дар онҳо ба истифодабарандагон муҳолифат дар нақши виртуалий террориста, қотил е насильника. Ҳамаи ин маводи одатан фарқ радикалистский, ҳадаф, тенденциозный хислати. Тадж дар ин мавод – ин хушунат, агрессия бар зидди шахси дигар, ҷамъият. Набудани дурустии, передергивание далелҳо ва онҳо подтасовка, провокации дар ин ҷо дур на пурра номѓӯи истифодашаванда, усулҳои коркарди.

Террористическая ташвиқоти Онлайн равона пеш ҳамагӣ дар аксари табақаҳои ва маргинальные гурӯҳи ҷамъият. Як ҳолати равонӣ обиды, унижения, аксар вақт ҷудо кардан хизмат благодатным полем барои террористӣ, таблиғи, ки умело боиси радикализации ва ифратгароӣ. Равшан аст, ки бе дикқати на мемонанд, синну сол, иҷтимоӣ ва иқтисодии низомнома, религиозность, маълумоти демографӣ ва этнические омилҳои. Дикқати террористӣ ва экстремистӣ сомонаҳои равона ноболиғон истифодабарандагони. Ин гурӯҳи яке аз сершумори. Клиповое зеҳнӣ, набудани арзандай маориф, набудани критического равиши ба иттилоот, неумение таҳлил хизмат хуб пасзамина барои заметки,

«мультиков» е бозӣ видео аст, дар бораи доблестных террористах, смертников барои ки ӯзаноти росташ. Ба сифати муздашонро ба мухолифат виртуалӣ пул, нуқтаҳои фишкӣ, ки бояд ба ҷамъоварӣ ва захира.

Як ҷанбаи фаъолияти террористӣ Интернетресурсов – маблағгузорӣ ва хайрия ба манфиати ташкилотҳои террористӣ. Дар ин ҷо ҳама чиз истифода бурда мешавад мусоир воситаҳои сар аз истифодай электронӣ низоми пардоҳт Qiwi, Webmoney, Paypal, «Яндекс пул», хизматрасонӣ навъи «Мобилий бонки» операторони алоқаи сотӣ ва то криптовалюты. Сару бо ҷалби просъбами дар бораи пожертвованиҳо танҳо кофӣ ҳатто неискушенному корбар. Ва дар ин ҷо электронии савдо, интернет – мағозаҳо, бандкунии гуногуни маҳсулот, хуб завуалирована, ва на ҳамеша ба истифодабаранда метавонад сару агар касе онро намехарад.

Қаллобӣ дар Интернет хеле маъмули роҳи гирифтани воситаҳои пулӣ. Дар ин ҷо ва тасарруфи маълумотҳои шахсӣ, дуздӣ, корти қарзӣ, фиреб бо истифода аз воситаҳои электронӣ коммуникатсия, қаллобӣ дар музоядаҳо ва биржаҳои, дуздии моликияти зеҳнӣ. Ин дур нест, рӯйхати пурраи воситаҳои ва усулҳои истифодашаванда бигузор. Зарур нест, ки фикр мекунанд, ки маблағҳои поступают бевосита дар ҳисоби ташкилотҳои террористӣ, ба монанди одатан пул мегузаранд, хеле дурудароз роҳи «отмывки» тавассути суратҳисобҳои як қатор подставных ширкатҳои ва бонкҳо, ва баъзан қонунии ташкилотҳои.

Бо вучӯди широкомасштабное истифодаи шабакаи Интернет террорист ва ифратгарои ташкилотҳои худ бо мақсади маҳз ба Интернет имконият медиҳад, ки амалий пешгирии ва идеологияи муқовимат ба терроризм, ҷамъ маълумот барои пешгирий тайер террористӣ санадҳои инчунин ҷамъоварии далелҳо амалҳои ғайриқонунӣ. Ки ҳамон аст, асоси пешгирии террористического рафтори ширкати ҷавонон дар Интернет?

Аввалан, асосҳои қонунгузорӣ давлат, мунтазам совершенствующаяся ва опережающая имконпазир амали ғайриқонуни; сониян, ташкили майдончаҳои варзишиӣ (сомонаҳо)

барои онлайновых муҳокимаи проблемаҳои вобаста бо тундгароии ифротгароӣ ва терроризм дар соҳаҳои гуногун, дар аз ҷумла динӣ шаклҳои зуҳуроти; сеюм, контртеррористическая ташвиқоти оид ба ин сомонаҳо, аз лиҳози равонӣ выверенна, опирающаяся дар правдивые маводҳо ва далелҳо ва предлагающая роҳҳои алтернативӣ рафтари. Муҳим аст, ки буданд, фаро гирифта, ҳама шабакаҳои иҷтимоӣ, истифода гуногуни аудиториями ҷаҷонон.

Технологияи мусир Идеологӣ таъсиррасонӣ дар интернет фазои

Аллакай дар асри XXI бо тамоми илмии самти, ки кардааст, ба даст негласное номи «таъсири Психология», ки дар доираи он баррасӣ назариявӣ ҷанбаҳои мазкур мушкилот (методологияи назарияи ва механизмҳои таъсири гуногун, гурӯњњои синну солӣ, иҷтимоӣ, муғулҳо) ҳам вай практикориентированные муштариен (равонӣ таъсири дискурса ВАО, манипулятивные техники таъсири, технологии опосредованного таъсири, равонӣ таъсири гуногуни иттилоотӣ заминаҳои ва гайра).

Таъсири таъсири вобаста ба ҷаҳор категорияи асосӣ таркибҳо (нишондиҳандаро): манбаъ, худи паем, корбар, заманаи пешниҳоди. Тағирибандаҳои метавонанд моҳиятан варъировать вобаста ба ин, дар натиҷаи таъсири метавонад хеле разниться.

Моделируя раванди убеждающего таъсиррасонӣ, аз ҳама бештар таваҷҷӯҳи концентрируется дар интихоби маълумот (вай бояд фарқ актуальностью, новизной, проблемностью, бояд сабаби таваҷҷӯҳи ки истифодабаранда), таҳияи драматургии *plotline* (смысловая «заязка», асосии зиддияти, хулоса, смысловой, баргирифтам монанди омодагӣ ба дар оянда боз муроҷиат ба ин мавзӯъ), иттилоотӣ насыщенности *plotline*, тартиби пешниҳоди маълумот.

Чузъи калидии убеждающего таъсири – аргументация. Ин мантиқан продуманная системаи ваҷҳе, ки ба тағиир додани оценочных мавқеи рақиби. Ҳангоми соҳтани андешаи зарур аст, ки: барои дақиқ ва понятным барои собеседника формулировкам, оперировать он мағҳумро ва шартҳои, назар ба он ақидаи, ба манфиатҳои ва афзалиятҳои. Ҳуд далелҳои бояд достоверными барои рақиби, понятны ё, бо назардошти он ҳаётан муҳим таҷриба ва сатҳи оғоҳӣ оид ба ин масъала. Нагузоред излишней убедительности ва доминирования, дар хотир доред, ки муколама ҳамеша бояд корректдым

Ҳамчун усулҳои асосии убеждающего таъсири метавон

таъкид зерин: смысловое истолкование; андешаи (маҳорат, излагая маълумот дар логике рақиби, таъсир трансформацию он ценностно-смысловых дастгоҳҳои, зарурати таҳлил мекунад ба воситай пайваствавӣ ва агар лозим, ва тағйир додани худро далелҳои вобаста ба баргардонанд рассуждений рақиби); контрапунктации (катли ваҷхе, противоположных доводам собеседника); усули давра ба давра розигии (логическая пайдарпази далелҳо тақсим дар як қатор алоҳидан далел); усули барои ягон дастгирӣ (қисман бо розигии доводами собеседника ва катли худ контрапунктов); усулҳои безарарагардонии мулоҳиза; ҳилаҳо верификации иттилоот (санчиши маълумот ба аслӣ ва дурустии)ва ғ.

Барои ноил шудан ба убеждающего таъсири иттилоотӣ контентах метавонад истифода шавад технологияи мустақим ва опосредованного таъсири. Рост технологияи таъсири ба арзиши-замбӯри бигзор шуморо ориентации ва смысловые дастгоҳҳои истеъмолкунандагони иттилоотӣ контентҳои – ин анъана ростроҳи таъсиррасонӣ ба мировоззренческие арзебӣ ва идеологию сурогавӣ шунавандагони файримустақим таъсири нишон медиҳад завуалированную супоридани мавод (пинҳонӣ мавқеи)

Бо вуҷуди разнородность таҳқиқот дар соҳаи «Психология таъсири» аксари мутахассисон дар ин соҳаи фикр мекунанд, ки таъсири, таъсири муайян доштани дар он ном психотехник.

Психотехники метавон тақсим оид ба таъсири уровням: - нейрокогнитивный сатҳи ориентированный ба мо нейро - ва психофизиологические хусусиятҳо, ки ҳангоми дарки иттилоот дар шароити гуногун (овози ҳамон як тембра дар темной хучраи хоҳад қабул карда мешавад чӣ бештар ором ва дар освещенной чӣ бештар паеми; ҳамон суратҳо дар сиёҳ - сафед ранги аст ва дар цветном варианте, хоҳад қабул карда мешавад аз рӯи гуногун; як ва низ шахс хоҳад қабул карда мешавад чӣ бештар е камтар аз привлекательное, вобаста ба он ки чӣ тавр прорисованы радужки чашм; агар дар ин фильм садо биение дил, ин метавонад боиси таъсири ва ҳамоҳангсозии дили тамошобин метавонад оғоз

биться тезтар ин ҳамон таъсири метавонад достигнут ва бо нидои нафас ва г.);

- психологий сатҳи (як ва ба ҳамин маълумот ҳоҳад қабул карда мешавад, бо роҳҳои гуногун вобаста ба синну сол, таҳсилоти касбӣ амиқтар истеъмолқунанда иттилоот, аз сатҳи огоҳӣ ва дараҷаи новизны ин маълумот, аз таҳлилий ва синтетикий қобилиятаҳои истифодабаранд ва ғайра);

- ценностн-смысловой сатҳи (маълумот аст, аз тарафи бо роҳҳои гуногун вобаста ба самтҳои арзишии мавзӯи қабулкунанда, аз он смыловых дастгоҳҳои ва личностных афзалиятҳои). Вобаста ба психотипа воспринимающего субъекти мумкин аст, ки выделить разные тамоюли баҳодиҳӣ ва қабули иттилоот. Одамоне, склонные хукмфармой дар ҳамкорӣ бо дигар мешаванд, бештар мусбат мебинам ва сар таъсири ҳамин тавр даъват «доминантных племен» (дар онҳо демонстрируется эътимод дар дурустии маҳз ин мавқеи командный оҳанги талаби икрор шуд, ки маҳз ин мавқеи единственно верной) ва зиеда аз уступчивые фарди ояндасози миллат имрӯз, одатан розӣ ҳастанд, ки бо иттилоот нигаронида, дар мавқеи «бехтар уступить е пайдо кардани созиш».

Муосир системаи андешаи ва Идеологӣ далели, роҳҳои манипуляции дар интернетпространстве

Психотехнические и смыслотехнические таъсири универсальны барои гуногун коммуникативных контекстов ва истифода бурда мешавад, дар бисер соҳаҳо: психотерапия, реклама, роҳбаријат (менечмент), омӯзиш, ВАО ва ғайра Ва албатта онҳо фаъолона истифода бурда мешавад, ки дар имзои иттилоотии муҳити: таъсисдиҳандай Интернет контентҳои, шабакаҳои иҷтимоӣ ва коммуникативных низоми. Маълумот дар Интернет худро дорад отлчительные хусусиятҳои.

Ҳасти воқеии ҷаҳон инсон заменяется (вытесняется) ва ў дар як баст меояд, ҷаҳон виртуалӣ ҳамчун маҷмӯи «нишонаҳои воқеӣ».

Виртуальное мундариҷа, дублирует воқеият ба воситаи репродуктивӣ таъсироти, порождая инфириодӣ смыслы, ориентированные ба афзалиятҳои воображаемого ҷаҳон. Смыслотехники воздействуя ба мо бо арзиши-замбӯри дастгоҳҳои, провоцируют иваз кардани воқеият, ҳақиқат «монитор»

Кадом ҳамин смыслотехники аст, бештар ба истифода дар контентах, претендующим ба нақши мотиваторов рафтори истифодабарандагони?

Аломатҳои ва афсона ҳам омилҳои социокультурного таъсири. Ин ду қисмати колективӣ тафаккури аксар отождествляют байни худ, аммо, аз нуқтаи назари худ таъсири смыслы ва арзишҳои истеъмолкунанда маълумот, онҳо ба доранд кофӣ разную табиат ва механизмҳои татбиқи. Афсона қариб ҳамеша апеллирует ба «кархаичным пластам тафаккури» Ў иҷроқунанда муайян қарордодҳои колективӣ таҷрибаи (аксар вақт далекий аз объективных е илмӣ истин), усиленный таъсири отсроченного дарки (он дар ин ҷо ва на акнун, ин аллакай рӯй дошт ва муайян натиҷа). Ў не нишон медиҳад рационализацию дарки (ин ниез нест доказательстве ва экспериментальном тасдиқи).

Агар афсона, аст, нигаронида ба хотираи наслҳои (он чизе, ки буд, бор, балки ба чап, дар хотираи фарзандони), пас рамзи,

тархрезй шудааст характеризовать арзишҳои колективӣ тафаккури, ки культивируются шаҳрвандӣ дар ин (коғӣ мушаххас) таърихӣ аз он дар давраи. Онҳо чӣ тавр ин ба позиционируют ҷамъияти афзалиятҳои. Символизация – раванди таъсиси (дар сатҳи ҷамъияти тафаккури) ва азҳудкунни (дар сатҳи инфириодӣ тафаккури) мағҳумҳои-аломат, концептуализующих дар обобщенной шакли аҳамияти онҳо специфических ҳосиятҳои ҳамчун «сверхважных» е «сверхреальных». Онҳо мухолифат ба сифати носителей межличностных ва внеличностных шаклҳои маънои.

Смыслотехники, ки қодир воздействовать ва ба сабаби тағиирот (трансформировать) смысловые насыб дар шакли опосредованной пахши террористӣ ва ифратгаро идеологияи основываются дар:

- мусбат ҷалби ҳангома мансубияти ба сирри могущественой ташкилоти (ҳалли мушкилоти самоидентификации). Дар ин замана нафар обретает маънои рамзӣ бессмертие, недопустимое дар обыденной ҳаёт;

- деформациях маънои ҳаёт ва трактовках экзистенциальных арзишҳои (исходная мавқеи: ҳар муқаррарӣ нафар бовар мекунад, ки ба ҷизе бештар муҳим, аз ҳаёти. Ба мо зарур аст, ки ҷото, ки бояд наделило ҳаёти мо ва мо марги ситам намешавад. Ва аз наздиқтар ва бештар незамедлительна барои мо марг аст, бештар аз мо ниез ба арзишҳои гурӯҳ ва маҳз ин арзишҳо придают маънои зиндагӣ ва марг);

- мавзӯъ, кимарбуртбадин, балки допускающей террористические шакли эътиroz (мубориза барои ҳуқуқи ҳайонот ва барои наҷоти муҳити зист низ метавонад поводами, оправдывающими терроризм);

- характеристиках таърихӣ мавқеи ҳамчун асосҳои барои расидан ба фардои неки ягон нархи (далел овардан террористӣ рӯйдодҳои гузашта);

- гурӯҳи арзишҳои, сфокусированных дар қувват шахсият дар хурд гурӯҳи одамон бо ҳамин убеждениями, ки имрӯзҳо террористическое хушунат (романтизация ҷодугарӣ шахсияти

қавй, ки омода гузошта манфиатҳои гурӯҳи аз ҳама болотар худ ъястӣ манфиатҳои);

- соперничестве гурӯъњои гуногун арзишҳои (манипуляция мавзуъҳои: кадом дин беҳтар ва благороднее, кадом дин зиеда аз гуманна ба худ последователям). Ба хотири мансубияти ба гурӯҳи ва гирифтани гурӯҳӣ дастгирии нафар қодир дар ҳар чое, ки сатҳи баланди таҷовуз, аз инфиродии фаъолияти;

- манипуляциях вобаста ба отчуждением давлатӣ ниҳодҳои инфиродӣ аз арзишњои ъястӣ (масалан, холигии байни кишварҳои бой ва бори е мансабдори ҳамеша душман, мешающий адолат ва ғайра);

- манипуляциях вобаста ба трансляцией мебарояду иттилоот, ки подкреплена истинод ба авторитетга е асосноккунии илмии.

Рүйхати тавсия адабиет, иттилоотй (дар т. қ. Интернет нашрияҳо) ва нашрияҳо чопӣ

1. Дар бораи Стратегияи давлатии сиесати миллӣ Федератсияи россия барои давраи то соли 2025 // Фармони Президенти ФР аз 19 декабри соли 2012 № 1666 // [Электронӣ захираи] <http://президент.рф/news/17165>.
2. Абакаров Р. И. Межэтнические муносибатҳои Ҷумҳурии Дагестан (тибқи маводҳои социологических тадқиқоти соли 2013) // Ахбори Дагестанского маркази илмӣ – 2013 - № 51 – С. 135- 138.
3. Авксентьев В. А., Гриценко Ш. Д., Маслова Т. Ф. Ичтимои самочувствие чавонон Шимоли Қафқоз. // Социологические тадқиқот. – 2008 - № 2.
4. Кудрин В. С. Молодежный ифротгарӣ: асосӣ омилҳои ва хислатҳои ў миллиатгарии, ҳусусиятҳо ва сабабҳои паҳншавии дар муосири иҷтимоию фарҳангии вазъияти // Ҷаҳон илм, фарҳанг, маориф. 2014. №2 (47)
5. Попов Е. А. Сабаб ва шароити ба вучуд омадани ифротгарӣ дар Федератсияи россия // Деструктивное таъсири амалиетҳои террористӣ дар низоми сиесӣ ва ҳуқуқӣ чоршанбе Рубли давлат: маводи Всерос. науч.-практ.конф. / дар зери қб. О. И. Чердакова. 2017.
6. Пашаев К. И. Маҷмӯаи оид ба пешгирии ифротгарӣ дар чавонон муҳити // [Электронӣ захираи] http://www.dagminобр.ru/deyatelnost/protivodeystvie_terrorizmu_i_ekstremizmu/metodicheskie_materiali
7. Русия ва ИДМ: ба манфиатҳои, ки ҳадаф сиесат ва мушкилоти муносибат // Доленко Д. В., Кониченко Ж. Д. – соли 2010.
8. Таърихиву фарҳангӣ ва иқтисодӣ алоқа халқҳои Дагистона ва Озарбойҷон: ба воситаи соли гузашта таҷрибаи назар дар XXIв. Маводи Байналмилалии конференсияи илмӣ - амалии, посвященной 110-солагии рӯзи таваллуди тандурустӣ хочаева азиза Алиева. – Махачкала, соли 2007. – 392с.
9. Донишгоҳи вкӯд муносибатҳои // ахбори Таҳлилӣ. – 2015. –

№ 11. – С. 24– 29.

10. Пирушоев, X. П. Русия – Точикистон дар таърихи муносибатҳои мутақобилаи / X. П. Пирушоев М. X. Маликов. – Душанбе, 2015.

11. Наимов М Русия ва Тажикистан / М. Наимов. – Душанбе, 2014. – С. 117.

12. Памятка (тавсияҳои) оид ба ташкили профилактикии кор дар шабакаи Интернет. Институти равоншиноӣ идоракунни ва бизнес. Изд.ЮФУ.2014, 48 с. [Электронӣ захираи] <http://dstu.ru/studentam/profilaktikaterrorizma/metodicheskaja-literatura-po-profilaktike-terrorizma-iehkstremizma/pamjatka-rekomendacii-po-organizacii-profilakticheskoi-raboty-vseti-internet/>

13. Психология таъсиррасонӣ: Механизмҳо, стратегияи имкониятҳои муқовимат / зери қб. а. А., Журавлева, Н.Д. Павловой. М: Донишкадаи психология РАН, 2012, 368 бо

14. К. Юнг Нафар ва он ҳарфҳое,. М., изд-дар МАҶНО, соли 1997, 343. с.

15. Фармони Президенти ФР аз 29 майи 2020 № 344 «дар Борай тасдиқи Стратегияи муқовимат ба ифротгарӣ дар Федератсияи россия то соли 2025» [Электронӣ захираи] <http://kremlin.ru/acts/news/59348>

16. Асосҳои сиесати давлатӣ Федератсияи русия дар соҳаи байналмилалии амнияти иттилоотӣ (Тасдик бо Фармони Президенти Федератсияи русия аз 12 апрели соли 2021 № 213) [Электронӣ захираи] <http://www.sctrf.gov.ru/security/information/document114/>

17. Донишгоҳи узбекские муносибат [Электронӣ захираи] https://uzbekistan.mid.ru/ru/countries1/rossiya_i_uzbekistan_dvustor/rossiysko_uzbekskie_otnosheniya/

18. Пихов А. X. Фаъолияти байналмилалӣ ва ташкилотҳои террористӣ ҳамчун омили транснационализации чинояткорӣ // Мачаллаи Москва донишгоҳи ВКД Русия. - 2016. №7. с. 181-183

Актуалӣ буд маълумот дар бораи тартиби гирифтани дахлдор консультационной кӯмак (номгуи ташкилот, суроға, телефон, Интернет-сомонаҳо, странички дар химояи шабакаҳои ва гайра)

- Федеральная хадамоти амнияти ФР**

Телефон: +7 (495) 224-22-22

Суроға: 107031, ш. Москва, кӯчаи Калон Лубянка, хонаи 1

Сомона: <http://www.fsb.ru/>

УФСБ Русия дар Ҷумҳурии Догистон

Телефони боварӣ: (8722) 98-03-00

Суроға: 367000 РД, ш. Махачкала, х. Р. Гамзатова, д. 7

- Вазорати корҳои дохиилии ФР**

Телефон: 02, 102

Справочный телефон-автоинформатор: +7 (495) 667-04-02

Суроға: 119991, ш. Москва, к. Житная, 16

Сомона: www.mvd.ru/

ВКД дар Ҷумҳурии Догистон

Телефон: +7 (8722) 99-42-01; Роњхат: +7 (8722) 99-42-60

Суроға: 367000, РД, ш. Махачкала, хиебони Расула Гамзатова 7

Twitter: @MVD_RD_official

Антитеррористическая комиссия дар Ҷумҳурии

Догистон Раиси ATK

Врио сарвари Ҷумҳурии Догистон Меликов Сергей Алимович

Суроға: Ҷумҳурии Догистон, ш. Махачкала, пл.. Ленин, Хонаи

Ҳукумати

Телефоны: 8 (8722) 67-30-59, 68-44-00, факс 67-30-61

Роҳбари дастгоҳи ATK

Фейзулаев Далгат Фейзулаевич

Телефон: 8 (8722) 67-00-83

Сомона: <http://nac.gov.ru/>

- Вазорат оид ба корҳои мудофиаи гражданий, ҳолатҳои фавқулодда ва рафъи оқибатҳои оғатҳои табии**

Ягонаи «телефони боварӣ»: +7 (495) 400-99-99

Суроғаи почта: 109012 ш. Москва, Театральный х., д. 3

Маркази муқовимат ба ифротгарой ВКД РД

Роҳбари: Сайпулаев Магомед Ибрагимович

Суроға: РД, ш. Махачкала, И. Шамиля тоҷики-кт., д. 46, саҳ. Б

- Вазорати оид ба сиесати миллӣ ва ба корҳои дини РД**

Телефон: +7 (8722) 67-21-17

Суроға: 367000, Ҷумҳурии Дӯғистон, ш. Махачкала, х. Р. Гамзатова 1

E-mail: minnac@e-dag.ru

Сомона: <http://minnacrd.ru/>

Тавсияҳои мазкур тартиб дода, дар сурати мусоидати Маркази муқовимат ба ифротгарой ВКД РД (роҳбари: Сайпулаев
Магомед Ибрагимович),

инчунин

к. п. н, дотсент Малучиева Гаджи Сафижуллаевича (директо-
ри ГБУ РСБС, узви шӯрои коршиносон АТК РД,
mgsll@yandex.ru)

Мазмуни

Санадҳои меъерӣ-ҳуқуқӣ заминаи Федератсияи россия ва Ҷумҳурии Догистон дар соҳаи муқовимат ба ифротгарой.....	3
Сабаб ва омилҳои мусир ифротгарой.....	8
Ҷавобгарӣ ва оқибати вайрон кардани қонунгузорӣ дар соҳаи муқовимат ба ифротгарой	13
Дар бораи харобкунанда фаъолияти байналмилӣ ва ташки- лотҳои террористӣ ва религиозно-иттиходияҳои экстремистӣ ба ҷавобгарии ҷиноятӣ қашидад, ки барои иштирок дар онҳо	20
Дар бораи мусири зарубежной ва ватаний богословской андешаи равонашуда бар зидди зухуроти ифротгарой дар дин	22
Таҷрибаи таърихии муштараки сулҳ сосуществования гуногун мазҳабҳо кафолат дода шудааст, этнікӣ ва ҳалқҳои қаламрави Ҷумҳурии Догистон	41
Мусбати таҷрибаи таърихии ҳамкории ҳалқҳои Федератсияи россия ва Ҷумҳурии Догистон аз кишварҳои ИДМ (Озарбойҷон, Ўзбекистон, Тоҷикистон)	47
Татбиқ ва риояи он дар Федератсияи россия ва Ҷумҳурии Доги- стон конститутсионӣ, ҳуқуку озодиҳои (озодии сухан ва эътиқоди динӣ) дар межнациональной ва мажрелигиозной соҳаи.....	52
Интернет ҳамчун воситаи ташаккули ифротгаро тафаккури, ма- блағузорӣ ва рекрутирования аъзои нав ташкилотҳои террори- стӣ	61
Технологияи мусир Идеологӣ таъсиррасонӣ дар интернет фазои	66
Мусир системаи андешаи ва Идеологӣ далели, роҳҳои манипу- ляции дар интернетпространстве	69
Рӯйхати тавсия адабиет, иттилоотӣ (дар т. қ. Интернет нашрияҳои) ва нашрияҳои чопӣ	72
Актуалӣ буд маълумот дар бораи тартиби гирифтани даҳлдор консультационной кӯмак (номгуи ташкилот, суроға, телефон, Ин- тернет-сомонаҳо, странички дар химояи шабакаҳои ва гайра) 74	

